

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Unificatie van het nationaal en het internationaal privaatrecht

Wie zich enigszins met het probleem van de unificatie van het privaatrecht heeft ingelaten wordt onmiddellijk getroffen door het feit dat de verschillende manifestaties van de eenmaking van het recht door de eeuwen heen meestal dezelfde kenmerken vertonen :

1° In het ontwikkelingsproces van de verschillende beschavingen doen zij zich doorgaans voor op *dezelfde tijdstippen* ;

2° Zij bewandelen in de regel *dezelfde wegen* ;

3° Ten slotte wordt de eenmaking van het recht in een sterke mate door *territoriale contingenties* belemmerd.

Deze drievoudige constatactie doet logischerwijze de vraag rijzen of de verschillende verschijnselen van de eenmaking van het recht niet onderworpen zijn aan bepaalde regelen, aan bepaalde constanten.

Wanneer men spreekt van unificatie van het recht, in de meeste landen van West Europa dan wordt hiermede bedoeld de eenmaking van het recht van twee verschillende landen, of m.a.w. de *internationale eenmaking*.

Men dient daarbij echter niet uit het oog te verliezen, dat deze landen, tijdens een min of meer verwijderde periode ook een stelsel van juridische pluraliteit hebben gekend. De pogingen die toen tertijs werden gedaan met het oog op de eenmaking van het recht, stonden dan onder het teken van de *ationale unificatie*.

Heden ten dage bestaan er echter veel landen die het stadium van de interne unificatie nog niet hebben bereikt, ofschoon zij reeds deelnemen aan het streven naar internationale unificatie. Voor hen doet dit probleem zich dan voor, onder een dubbel aspect, *een nationaal aspect en een internationaal aspect*.

Onze opzoekingen naar de constanten van de eenmaking van het recht, zullen dan des te meer waarde vertonen, dat wij in de gelegenheid verkeren om een overeenstemming aan te stippen tussen de verschijnselen van nationale unificatie en deze van internationale unificatie.

I

Nationale unificatie

In het domein van de nationale unificatie stippen wij achtereenvolgens het voorbeeld van Frankrijk, Duitsland, Zwitserland en de Verenigde Staten aan.

Frankrijk

Frankrijk was het eerste land in Europa dat zijn politiek ontwikkelingsproces succesvol doormaakte.

Politieke eenheid is inderdaad een van de essentiële elementen die voor de juridische eenmaking bevorderlijk zijn.

En nochtans was de macht van de traditie en de kracht van de routine zo groot, dat men nog lange jaren, zelfs eeuwen, zou moeten wachten vóórleer de grote nationale codificaties in Frankrijk werden tot stand gebracht.

De verwarring die aldaar bestond op het einde van de *middeleeuwen* was ontzettend. Men telde er meer dan 700 costuimen tijdens de 15e eeuw (1). Elke provincie, elke stad, elk gehucht was beheerst door particuliere costuimen, gebruiken of gewoonten.

Indien een dergelijke situatie ternauwernood nog kan geduld worden in het raam van een gesloten economie zoals deze van de middeleeuwen, is het wel duidelijk dat de man van de Renaissance daarmede geen genoegen meer kon nemen.

Weliswaar werd een groot aantal costuimen geredigeerd, nu eenmaal op het initiatief van particulieren (zoals Beaumanoir, d'Ableige en Bouthillier), dan weer op het initiatief van de vorst (Ordonantie van Montilz-lez-Tours van 17 April 1453).

Doch het feit dat de costuimen schriftelijk werden neergelegd — als stemde dit ook overeen met de verzuchtingen van de bevolking — vermocht niets te veranderen aan hun aantal en aan hun diversiteit.

De toestand werd algemeen gecritiseerd.

« *Louis XI* — aldus Commynes — *désirait fort qu'en son royaume on usât d'une coutume, d'un poids, d'une mesure, que toutes les coutumes fussent mises en français, en un beau livre, pour éviter la cautèle et la pillerie des avocats qui est si grande en ce royaume que nul autre n'est semblable* ».

Dumoulin legt de nadruk op de noodzakelijkheid om zo spoedig mogelijk tot de eenmaking van de costuimen over te gaan. (Oratio de concordia et unione consuetudinum Franciae).

Later nog werden gelijkaardige wensen uitgedrukt door de Staten-generaal van *Orléans* (1560) de Staten-generaal van *Blois* (1576), en deze van 1614, wensen waaraan echter niet het minste gevolg werd gegeven.

Hieruit volgde dat nog lange jaren verlieden vóór dat men in Frankrijk de eerste tekens kon waarnemen van een eenvormige wetgeving. Aan *Colbert* komt de eer toe de eerste unificatie-elementen aan Frankrijk te hebben gegund, onder de vorm van de merkwaardige ordonanties van Lodewijk XIV: *Ordonnance sur le commerce de terre* (1673), *Ordonnance sur la marine* (1681).

Hierbij past dan een tweeledige bemerking.

De eerste bestaat hierin dat de vroegste eenmakings-verschijnselen zich in Frankrijk hebben voorgedaan op het ogenblik waarop dit land het *toppunt* van zijn politieke concentratie en van zijn culturele uitstraling had bereikt.

De tweede bestaat hierin dat het *handelsrecht* bij het eenmakingsproces, lange jaren, zelfs meer dan een eeuw het burgerlijk recht en de andere onderdelen van het recht, vooraf gaat.

Welnu bij verder onderzoek zullen wij steeds vaststellen dat deze omstandigheden zich stelselmatig voordoen, niet alleen in de cyclus van de nationale eenmaking, maar ook in de cyclus van de internationale eenmaking.

Ondertussen werden allerlei pogingen voortgezet. President *de Lamoignon* publiceerde zijn «*Arrêts*», bestemd om zowee voor de landen van costuimen als voor de landen van geschreven recht te gelden.

Kanselier *Daguesseau* stelde drie ordonnaties op over de schenkingen (6731), de testamenten (1735), en de substituties (1747) die er toe strekten een deel van het burgerlijk recht — al was dit ook maar een gering onderdeel — één te maken.

Hierop volgde de revolutie die alle vooroordelen en kleingeestig particularisme uit de weg ruimde.

In 1790 werd door de Assemblée constituante beslist dat de burgerlijke wetten zouden herzien worden en een algemene codex opgesteld (un code général de lois simples, claires, appropriées à la Constitution). Drie ontwerpen werden beurtelings door Cambacérès aan de wetgevende macht overgelegd. Maar het eerste werd te lang bevonden (695 artikelen); het andere te kort (297 artikelen); voor het laatste bleef er geen tijd meer over; de coup d'Etat van 18 brumaire stelde een einde aan de werkzaamheden van het Directoire.

Het dynamisme, de scherpszinnigheid en volharding van Napoléon zouden in een verbazend korte tijdspanne het eenmakingsproces beëindigen waarnaartoe sedert zoveel eeuwen te vergeefs werd gestreefd (2).

Bij besluit van 24 Thermidor jaar XVIII, (21 augustus 1800) werd een commissie samengesteld (Tronchet, Malleville, Bigot de Préameneu en Portalis) met opdracht een nieuw voorontwerp voor te bereiden (3).

Napoléon eiste dat het werk op 5 maanden tijd zou beëindigd worden (3). Na 4 maanden was het reeds klaar. Het voorontwerp werd dan aan de kritiek van de rechtbank onderworpen. Het werd door de Conseil d'Etat grondig onderzocht. En ten slotte werd de nieuwe codex op 21 maart 1804 afgekondigd, aldus een einde stellend aan de lange reeks pogingen die er toe streefden, Frankrijk met een eenvormige burgerlijke wetgeving te voorzien.

Duitsland

In Duitsland deed de strijd voor de eenmaking van het recht zich nog onder meer *ongunstige voorwaarden* voor dan in Frankrijk.

Men laat in de eerste plaats opmerken dat het Duitse volk, onderdeel van de Germaanse tak, veel jonger is en dus minder gevorderd in zijn ontwikke-

lingsproces dan het Franse volk, vertakking van het Latijnse ras.

Men voegt hieraan toe — maar dit lijkt wel het gevolg te zijn van het voorgaande — dat het Duitse volk in de middeleeuwen niet over de nodige centraliserende machten beschikte voor het tot stand komen van een eenvormig recht.

Logischerwijze kon men zich er dan ook aan verwachten, dat de groeiperiode van de Duitse staat, net als zijn bloeiperiode, zich met enkele eeuwen vertraging zullen voordoen ten overstaan van de evolutie van het Franse rijk.

Slechts in de 17e en de 18e eeuw zullen de vorsten van de verschillende Duitse staten er in slagen de politieke macht van de adel, van de steden en van de clerus te verbreken. En het is dan ook slechts in de 19e eeuw dat uit de vereniging van deze verschillende staten, het Reich zal geboren worden.

De verbrokkeling van het politiek gezag vindt men logischerwijze terug in de diversiteit der juridische systemen.

Tot in de 16e eeuw was het recht uitsluitend van gewoonterechtelijke aard: *mondelinge costuimen* in de eerste plaats, (Weistümer genaamd), *geschreven costuimen* in de tweede plaats (Sachsenspiegel 1230, Schwabenspiegel 1280, Spiegel deutscher Leute 1280), die een oneindige verscheidenheid vertoonden naar gelang de provincies, steden of gehuchten waar zij werden toegepast.

De afkondiging van bepaalde *stedelijke statuten* kwam deze verwarring en deze complexiteit nog meerderen.

Eindelijk was de laattijdige *receptie van het Romeinse recht* een tweesnijdend wapen. In de mate waarin het Romeinse recht op zichzelf reeds een eenmakend element uitmaakte, was het van dien aard dat het de kansen van de geboorte van een inheems eenvormig recht verminderde.

Inderdaad, wanneer de tijd der grote codificaties aanbreekt, zullen de Duitse Länder met verspreide krachten aan de beweging deelnemen.

Beieren krijgt een Code in 1753

Pruisen in 1794 (Allgemeines Landrecht).

De *Rheinländer* ontvangen de code Napoleon in 1804.

Het *Groot Hertogdom Baden* in 1808.

In *Oostenrijk* wordt een nieuwe code ingevoerd in 1811.

In *Saksen* in 1863.

In de overige gedeelten van Duitsland blijft men het Romeinse recht, alsmede de costuimen, toepassen. De toestand is dus buitengewoon verward.

Midden in deze betreurenswaardige verbrokkeling, stelt de koophandel plots nieuwe eisen.

Het *Zollverein* wordt in 1833 tot stand gebracht. Vanaf dit ogenblik zullen de handelsmilieus geen rust meer hebben zolang zij de eenmaking van de regels betreffende het *wisselrecht* en het *handelsberoep* niet zullen verkregen hebben.

Welnu, zoals daar pas werd vastgesteld, is de eenmaking van het wisselrecht en van de overige delen van het handelsrecht, steeds een duidelijk criterium van de juridische rijpheid van een volk op zoek naar eenvormige wetgeving.

Het wisselrecht was een van de eerste vakken die in Frankrijk aan een eenvormige regeling werd onderworpen, namelijk in de Ordonantie van 1673. Zo was ook in Duitsland, de *Wechselordnung* van 1848, de eerste Duitse eenvormige wet; zij was bestemd om de 53 bestaande wetgevingen over de wissel te vervangen.

De tweede Duitse eenvormige wet was een Handelswetboek. Namelijk het *Allgemeines Deutsches Handelsgesetzbuch*, waarvan de redactie in 1856 was begonnen, en dat in 1861 door de Reichstag werd gestemd. Kort daarop werd het A.D.H.G.B. door de verschillende Länder bekrachtigd, derwijze dat rond 1867 de totale unificatie van het handelsrecht praktisch voltrokken was. De spoed met dewelke deze hervorming werd voltooid, getuigt van de opportuniteit van deze maatregel.

Na het handelsrecht komt doorgaans het *verbintenissenrecht* aan de beurt. Pas een jaar na de afkondiging van het A.D.H.G.B., nl. in 1862, werd door de Bundestag beslist dat men zou overgaan tot de redactie van een gemeenschappelijk Obligationenrecht. Op 13 Juni 1866 was het ontwerp, «*Dresdner Entwurf*» genaamd, reeds klaar.

Maar ondertussen deden zich politieke gebeurtenissen voor, die het eenmakingsproces in de hand zouden werken, en het overslaan van een schakel zouden mogelijk maken. De oorlog van 1866 tussen Oostenrijk en Duitsland bezorgde een nieuwe samenhang aan de staten van de Norddeutscher Bund. De oprichting van het tweede Reich in 1871 werkte de centralisatie der machten in de hand en bezorgde aan Duitsland het hoogtepunt van zijn politieke concentratie.

Op hetzelfde moment wordt de wetgevende bevoegdheid van de Centrale macht door een nieuwe wet, de beroemde *wet Lasker* uitgebreid, tot alle onderdelen van het burgerlijk recht.

Een eerste commissie werd in 1874 benoemd. Zij werkte 13 jaar hield 873 zittingen. De notulen beslaan 14.000 folio paginas. Het ontwerp werd nochtans aan hevige kritiek onderworpen. Nadruk werd gelegd op zijn overdreven wetenschappelijk karakter, alsmede op de lomphheid van de stijl.

Een nieuwe commissie werd in 1890 aangesteld. Haar werkzaamheden duurden 5 jaar. Het nieuwe ontwerp werd op 18 Augustus 1896 gestemd en trad in werking op 1 januari 1900.

De eenmaking van het burgerlijk recht werd aldus 40 jaar na de unificatie van het handelsrecht tot stand gebracht.

Zwitserland

De evolutie van het Zwitserse recht vertoont een treffende gelijkenis met deze van het Duitse recht.

Aan de oorsprong heeft aldaar elk kanton, elk half kanton zijn eigen wetten, zijn eigen gebruiken, zijn eigen gewoonten. Doch, in strijd met hetgeen in Duitsland gebeurt, zal, op één uitzondering na (Ticino), het Romeinse recht geen ingang vinden.

Tijdens de 19e eeuw — de eeuw der codificaties — worden verschillende codices in de Zwitserse kantons ingevoerd (4).

Nu eens stonden de codices onder de invloed van de *Napoleontische wetgeving* (Vaud, Neuchatel, Valais, Ticino, Genève, Berner Jura), dan weer onder invloed van de *Oostenrijkse code* (Bern, Luzern, Solothurn, Argau). Anderen ten slotte getuigen van een bepaalde *originaliteit* (de code van Zürich door Blüntschli 1853-1855 en de code van Graubunden door Planta, 1862).

Hieruit volgde een ontzettende diversiteit, die uiterst schadelijk was voor de handel. Ook zag men van alle kanten stemmen opgaan met het oog op het opstellen van een uniforme commerciële wetgeving voor al de Zwitserse kantons.

5 jaar na de Duitse Wechselordnung wordt een eenvormige *wisselwet* in 5 Zwitserse kantons ingevoerd (1853).

Drie jaar na het A.D.H.G.B. wordt een ontwerp van *eenvormige handelscode*, door Munzinger opgesteld, aan de nationale raad overgelegd (1864).

Doch hier ook zal een gelukkige omstandigheid de toedracht van de oorspronkelijke ontwerpen komen wijzen.

In 1874 werd inderdaad de bevoegdheid van de confederatie andermaal uitgebreid, nl. «*tot alle rechtsvraagstukken betreffende de handel en de roerende transacties (verbintenissenrecht en wisselrecht inbegrepen)*».

Het oorspronkelijk ontwerp werd onmiddellijk aan een nieuw onderzoek onderworpen, met het oog op zijn aanpassing aan de nieuwe vereisten. Dit gaf dan ook aanleiding tot dit merkwaardig monument van de moderne wetenschap dat op 14 Juni 1881 onder de titel van «*Obligationenrecht*» werd uitgevaardigd om van kracht te worden op 1 Januari 1883.

Hier zien we dan voor de eerste maal deze supplementaire tussenschakel van een eenvormig verbintenissenrecht te voorschijn komen in het ontwikkelingsproces van het recht op zoek naar eenmaking.

Enkele jaren later, nl. in 1898 werd de *bevoegdheid* van de federale wetgever andermaal *uitgebreid* met het oog op alle andere burgerlijke domeinen van het recht.

Prof. Huber werd door de federale wetgever gelast om een voorontwerp van *burgerlijk wetboek* voor te bereiden. Dit ontwerp werd op 15 november 1900 gepubliceerd. Het werd op 10 december 1907 gestemd en trad in werking op 1 januari 1912.

Zwitserland verkeerde derhalve in de gelegenheid om in een betrekkelijk korte tijdspanne de eenmaking van zijn *handelsrecht* en van zijn *burgerlijk recht* te verwezenlijken. Het vermocht tevens, zoals daar net gezien, enkele traditionele schakels over te slaan. In andere domeinen daarentegen, zoals op gebied van de burgerlijke en de strafrechtelijke proceduur, vertoont het Zwitserse recht nog steeds de weelderige verscheidenheid van zijn 25 verschillende wetgevingen.

Deze omstandigheid is natuurlijk te verklaren door het feit dat Zwitserland zijn politieke concentratie nog niet volledig heeft weten te verwezenlijken.

Verenigde Staten

Indien wij nu de blikken werpen op het ontwikkelingsproces van de eenmaking in de Verenigde Staten, worden we getroffen door het parallelisme tussen de Amerikaanse en de Europese eenmakingsmethodes.

Aan de oorsprong vindt men dezelfde *diversiteit* tussen de wetgevingen van de verschillende staten en territories; verder dezelfde *pogingen tot unificatie*, precies in *dezelfde volgorde* als op het continent t.t.z. eerst: wisselrecht, dan handelsrecht, verder verbintenissenrecht en tenslotte de overige gedeelten van het burgerlijk recht.

Zoals men weet, liggen alle domeinen van het recht op enkele wel bepaalde uitzonderingen na (5), in de bevoegdheid van de lokale wetgever. Hieruit is dan ook een ontzettende verwarring ontstaan.

In het licht van de welgekende aanleg van de Amerikanen voor handelsaangelegenheden, zouden de nadelen van een dergelijke diversiteit zich weldra zeer scherp laten voelen.

Ook werden zeer vlug allerlei pogingen gedaan om een eenvormige wetgeving voor alle onderdelen van de Unie tot stand te brengen.

Drie datums verdienen hier speciaal onze aandacht te weerhouden :

1878 : oprichting van de *American Bar Association*, « to promote uniformity of legislation throughout the Union » ;

1892 : oprichting van de *National Conferenc of Commissioners on uniform State Laws* ;

1923 . de oprichting van het *American Law Institute*.

Deze instellingen zullen ieder op een verschillende manier tot de eenmaking van het recht in de Verenigde Staten bijdragen ⁽⁶⁾.

De *American Bar Association* werd, zoals zoëven bepaald, opgericht met het oog op de eenmaking van het recht. Bijzonder merkwaardig is trouwens het feit dat de Association, vanaf de eerste uren van haar bestaan, een speciale commissie aanstelt om de mogelijkheid en de wenselijkheid te onderzoeken van een eenmaking op de wet van de handelseffecten.

Andere onderwerpen werden verder in de schoot van de Vereniging ter studie gelegd. Doch haar bijzonderste verdienste was het belangrijke, om niet te zeggen overwegende aandeel, die zij had in de oprichting van de « National Conference » en van het « American Law Institute ».

Net als de Vereniging heeft de *National Conference* zich speciaal bezig gehouden met de studie van onderwerpen die tot een eenvormige reglementatie aanleiding konden geven. Het resultaat was bewonderenswaardig : 136 ontwerpen van *eenvormige wetten* werden aldus tot stand gebracht waaronder een tachtigtal heden aan de aandacht van de verschillende plaatselijke wetgevers zijn onderworpen.

Hier weder, eigenaardig toeval, zijn het twee wetten betreffende handelseffecten, de « *Negotiable instruments act* » en de « *Warehouse receipt act* », die voor het eerst in aanmerking werden genomen en die heden ten dage nog de enige zijn die door alle Staten en Territories van de V.S. werden toegepast. Een ontwerp betreffende de overdracht van aandelen, de « *Stock transfer act* » werd door alle Staten en Territories goedgekeurd onder voorbehoud van één enkel. Drie ontwerpen werden in meer dan 40 Staten aangenomen, tien andere in meer dan 30 Staten. Dan weer acht in meer dan 20 Staten, enz. ⁽⁷⁾.

Het *American Law Institute* is uitgegaan van een heel andere bezorgdheid. Het wenste nl. al zijn krachten te besteden aan het behoud van de eenheid van de Common Law. Om dit doel te bereiken werd een gans nieuwe techniek uitgevonden die men « *Restatement of Law* » heeft genoemd en die hierin bestaat dat een soort van digestum van de judiciale gewoonte wordt opgesteld zoals zij op dit moment in alle Staten van de Unie wordt toegepast.

Het gaat hier echter geenszins om een tekst waarvan de bepalingen bindende kracht zouden bezitten, maar eenvoudig om een compilatie die verondersteld wordt de juiste weergave te zijn van de hedendaagse juridische wetenschap en die door de nauwkeurigheid van de redactie en het prestige van de auteurs, zich aan de rechters en aan de rechtsonderhorigen opdringt en zodoende door eenvoudige overtuiging een uitstekend instrument voor de eenmaking van het recht uitmaakt.

Dit monumentale werk omvat heden ten dage 19 banden betreffende 9 verschillende onderdelen van de common law. Zonder belang is het weeral niet dat

het eerste Restatement van 1932 precies handelt over de *contracten* ⁽⁸⁾.

Het eenmakingsproces is echter bij lange nog niet beëindigd in de V.S.

De National Conference en het American Law Institute hebben niet lang geleden beslist hun beste krachten te besteden aan de redactie van grootscheepse eenvormige codificaties.

Het eerste ontwerp van eenvormige code dat daaruit is gesproken is weder — loutere bevestiging van hetgen men op het continent vaststelt — een handelswetboek : « *The uniform commercial code* ».

Deze eenvormige handelswet, die grotendeels werd opgesteld door twee vooraanstaande commercialisten, professor Karl Llewellyn en zijn echtgenote Soja Mentchikoff, beide professoren aan de universiteit te Chicago, werd in 1953 door de Staat van Pennsylvania goedgekeurd. Besprekingen worden thans gevoerd om deze code ook in andere staten en meer bepaaldelijk in de staat van New York in te voeren. Men is doorgaans de mening toegedaan dat indien het ontwerp door de Staat van New York wordt goedgekeurd, er veel kans bestaat dat het ook in andere Staten wordt aangenomen ⁽⁹⁾.

II

Internationale unificatie

Indien wij nu overstappen van het domein van de nationale eenmaking naar het domein van de internationale eenmaking, dan stellen wij dezelfde tendenzen en *hetzelfde parallelisme* vast.

Weliswaar vertoont de eenmakingstendenz in deze aangelegenheid, meer nog dan in de nationale ordening, een zeker aantal *zwakke punten*. De afwezigheid van elke politieke samenhangigheid weegt hier ernstig op tegen de eenmakende tendenzen. Deze afwezigheid kan weliswaar in een bepaalde mate toegemaakt worden door de veelvuldigheid van de *economische betrekkingen* of door de aanwezigheid van een *ideologisch verwantschap*. Hoe dit ook zij, tot onze teleurstelling moeten wij echter vaststellen, dat de uitstraling van deze laatste factoren veel minder sterk is, dan deze die uitgaat van de politieke concentratie.

Hieruit blijkt dan ook dat in de internationale rechtsorde, meer nog dan in de nationale rechtsorde, de eenmakingstendenz aan beperkingen zullen onderworpen worden en wel in de eerste plaats aan beperkingen in de ruimte. Hierin ligt dan ook de kiem van een andere constante van de eenmaking van het recht waaraan men tot nog toe, naar onze bescheiden mening, weinig aandacht heeft geschonken en die zich nochtans met een treffende regelmatigheid voordoet : *het regionalisme*.

Het regionalisme kwam niet alleen tot uiting in de grote internationale overeenkomsten, strekkende tot de eenmaking van het recht, hun universalistische inspiratie ten spijt, maar insgelijks in de vele pogingen tot regionale samenwerking die men heden ten dage zowat overal in de wereld ziet ontstaan (Skandinavische samenwerking, Frans-Italiaans verbintenissenrecht, Beneluxlanden, Raad van Europa, Kool- en Staalgemeenschap, Euratom, Gemeenschappelijke markt, N.A.T.O., om niet eens te gewagen van de recente samenwerking tussen de Arabische landen).

Internationale overeenkomsten

De grote internationale overeenkomsten waren in

de geest van hun promotors bestemd om door alle volkeren en in ieder land te worden toegepast.

Hoe prijzenswaardig de inspanningen ook mochten zijn, is het resultaat bij lange nog niet bereikt.

Handelseffecten :

Slechts 2 wetten verdienen werkelijk de naam van eenvormige wetten, met dien verstande dat zij niet enkel op de buitenlandse rechtsverhoudingen, maar insgelijks op de binnenlandse betrekkingen van toepassing zijn.

Het gaat hier eens te meer, eigenaardige coëncidentie, om twee wetten betreffende de handelseffecten : de eenvormige wet betreffende de *wisselbrief* van 7 juni 1930 in de eerste plaats, en de eenvormige wet op de *check* van 19 maart 1931 in de tweede plaats (10). Bij nader onderzoek stelt men echter vast dat deze wetten, in spijt van hun roeping naar universalisme, in feite niets anders zijn dan regionale wetten.

Op de 18 landen die tot nog toe de eenvormige wet op de wisselbrief hebben goedgekeurd, zijn er slechts twee, Brazilië en Japan, die niet tot Europa behoren.

Op de 16 landen die tot nog toe de eenvormige wet op de check hebben goedgekeurd, zijn er slechts drie, Brazilië, Japan en Nicaragua, die niet tot Europa behoren.

Eerste confirmatie van deze geheime wet die alle pogingen tot eenmaking schijnt te beheersen en die de verplichte omweg van het regionalisme schijnt op te leggen.

Transport :

Naast deze twee eenvormige wetten, komt een lange reeks overeenkomsten in aanmerking, die, door minder krachtadige middelen weliswaar — doordat zij slechts de internationale verhoudingen regelen en niet de nationale verhoudingen — naar eenmaking van de nationale wetgevingen streven.

Hier wederom, staat het handelsrecht en meer bepaaldelijk het transportrecht, aan de spits.

Tussen 1950 en 1952 werden negen diplomatieke conferenties te Brussel bijeengeroepen met het oog op de eenmaking van bepaalde regelen betreffende het *vervoer ter zee*.

Twee overeenkomsten werden ondertekend in 1910 (11). Twee in 1924 (12). Twee andere in 1926 (13). Verder nog drie in 1952 (14).

Doorgaans was de buiten Europese participatie aan deze overeenkomsten zeer gering (15).

Bovendien, zoals net aangetoond, gelden deze overeenkomsten slechts in geval van internationale verhoudingen. Desondanks dienen zij als een niet onbelangrijk element van de internationale unificatie te worden beschouwd, daar verschillende landen, zoals België b.v., er de voorkeur hebben aan gegeven, deze overeenkomsten in de nationale wetgeving in te voeren om te beletten dat twee reglementaties naast elkaar zouden blijven bestaan (16).

In zake *transport per spoor* hadden de eerste pogingen tot unificatie lang geleden plaats.

Internationale bijeenkomsten werden bijeengeroepen te Bern op vraag van de Zwitserse regering in 1878, 1880 en 1881.

De overeenkomsten betreffende deze stof worden in twee groepen ingedeeld : de ene betreft het vervoer van koopwaren (C.I.M.), de andere betreffende het transport van reizigers (C.I.V.).

De ene werden ondertekend te Bern op 14 oktober

1880, te Rome op 23 november 1933 en te Bern op 25 oktober 1952.

De andere werden ondertekend te Bern op 23 oktober 1924, te Rome op 23 november 1933 en te Bern op 25 oktober 1952.

Deze overeenkomsten zijn thans door 27 landen goedgekeurd, die allen, op één uitzondering na (Turkije), tot Europa behoorden.

Net als de overeenkomsten over de zeevaart, regelen deze overeenkomsten ook uitsluitend de internationale betrekkingen; in het algemeen werden deze regels niet ingevoerd in de nationale wetgeving (17).

Indien de internationale overeenkomsten betreffende het vervoer ter zee en het vervoer per spoor aldus onder het teken van het regionalisme komen te staan, getuigen daarentegen de overeenkomsten betreffende *luchtvervoer*, uit den aard, een tendenz tot universalisme.

Het was Frankrijk dat in 1924 het initiatief nam van een eenvormige reglementatie op dit gebied. Nochtans beperken zich, zowel de overeenkomst van Parijs van 13 oktober 1929, als deze van Chicago van 1924, tot de regeling van kwesties van publiekrechtelijke aard.

De kwesties van privaatrechtelijke aard zijn heden ten dage geregeld door de overeenkomsten van Warschau, van Genève en van Rome.

De overeenkomst van Warschau van 12 oktober 1929, handelt hoofdzakelijk over de verantwoordelijkheid van de vervoerder (18).

De overeenkomst van Genève van 19 juni 1948 regelt de internationale erkenning van de rechten op de vliegtuigen.

De overeenkomst van Rome van 7 oktober 1952 regelt de kwestie van de schade op de grond aan derden veroorzaakt, door buitenlandse vliegtuigen.

Zoals te verwachten was, werden deze overeenkomsten door een groot aantal mogelijkheden ondertekend, die ditmaal tot alle continenten behoren.

Voor de overeenkomst van Warschau b.v., telt men onder de 42 ondertekenende landen, er 15 die niet tot Europa behoren.

Het luchtvaartrecht vertoont ten andere een tweede eigenaardigheid. Ofschoon deze overeenkomsten net als de overeenkomsten betreffende vervoer ter zee en vervoer per spoor, zich beperken tot het regelen van de internationale verhoudingen, hebben nochtans bepaalde landen, die tot dan toe geen wetgeving op het stuk hadden uitgevaardigd, en voor dewelke het intern luchtvervoer onbeduidend was, aanvaard de internationale reglementatie gewoonweg in de nationale wetgeving in te voeren. Dit is precies hetgeen in België is gebeurd bij de wet van 7 april 1936 (19).

Internationaal privaatrecht.

Het internationaal privaatrecht is een ander domein waaraan de internationalisten sedert lange jaren hun beste krachten hebben besteed.

Verschiedene conferenties werden te Den Haag bijeen geroepen door de Nederlandse regering met het oog op de eenmaking van de regelen betreffende de wetgevingsconflicten.

De resultaten waren echter teleurstellend. De overeenkomsten van 14 november 1896, 12 juni 1902, 17 juni 1905, hebben nooit het stadium van het regionalisme overschreden (20). Laten wij hopen dat de recente pogingen strekkende tot het invoeren van eenvormige regels in zake internationale verkoop, meer succes zullen behalen.

Anderzijds werden gelijkaardige pogingen op het Amerikaanse continent met succes bekroond.

In 1889 werd een eenvormige wet betreffende de wetgevingsconflicten door vijf Zuidamerikaanse staten te Montevideo ondertekend (21).

In 1928 hebben 13 Amerikaanse landen uit Midden- en uit Zuid-Amerika de overeenkomst van La Havana ondertekend, waarbij het ontwerp van de vermaarde Cubaanse jurist Bustamente goedgekeurd werd (22).

In beide gevallen echter leert de ondervinding weder dat de unificatie een regionaal karakter vertoont alvorens universeel te worden.

* * *

Regionale samenwerking

Bepaalde pogingen werden van den beginne af onder het teken van het regionalisme geplaatst.

Laten we daarvan drie voorbeelden onderzoeken: de Scandinavische samenwerking; de Franco-Italiaanse code over de verbintenissen, de samenwerking tussen België, Nederland en Luxemburg.

1° De Scandinavische samenwerking (23).

De Scandinaven zijn een bescheiden volk. Zij hebben sedert $\frac{3}{4}$ eeuw merkwaardige resultaten behaald op gebied van de unificatie van het recht, zonder zich daarop te beroemen.

Ontwerpen van eenvormige wetten worden aldaar met de meeste zorg door de Noordse raad voorbereid en, buiten iedere dwang of iedere verplichting om, aan de verschillende staten van de Scandinavische gemeenschap overgelegd.

Eens te meer stelt men, in deze aangelegenheid vast, dat het wisselrecht en het handelsrecht aan de spits staan van het eenmakingsproces.

Het wisselrecht werd op een min of meer overeenstemmende manier geregeld door wetten van 1880 en 1882. Heden ten dage zijn deze wetten vervangen door de eenvormige wet van Genève.

Het handelsregister werd insgelijks op een eenvormige manier ingevoerd in Zweden 1887, Denemarken 1889, Finland 1895, en Noorwegen 1890.

Maritieme wetten: Zweden 1891, Denemarken 1892, Noorwegen 1893, IJsland 1914.

De verkoop van roerende goederen: Zweden 1906, Denemarken 1906, Noorwegen 1907, IJsland 1911.

De Commissie en gelijkaardige contracten: IJsland 1907, Zweden 1914, Noorwegen 1916, Denemarken 1907.

Contracten: Zweden 1915, Denemarken 1907, Noorwegen 1918, Finland 1929.

Verkoop op afbetaling: Zweden 1915, Noorwegen 1916, Denemarken 1917, Finland 1933.

Natuurlijke kinderen: Noorwegen 1915, Zweden 1917, Finland 1922, Denemarken 1937.

Kinderaaneming: Noorwegen 1917, Zweden 1917, Denemarken 1923, Finland 1925.

Gevolgen van het huwelijk: Zweden 1920, IJsland 1923, Denemarken 1925, Noorwegen 1927, Finland 1929.

Minderjarigheid, interdictie, voogdij: Denemarken 1922, Zweden 1924, Noorwegen 1927.

Verzekering: Zweden 1927, Noorwegen 1930, Denemarken 1930, Finland 1933.

Opslagplaatsen en warranten: Zweden 1931.

Overeenkomsten betreffende faillissement: 1925.

Schuldbekeentnissen: Zweden 1936.

De Scandinavische samenwerking verleent ons aldus een uniek voorbeeld van een geheel van Staten die politiek onafhankelijk zijn en die nochtans, buiten

iedere gebondenheid of dwang, de eenvormigheid van hun wetgeving in grote mate hebben weten te verwezenlijken.

Moge dit als een bemoedigend voorteken worden beschouwd van hetgeen later in het raam van de Europese samenwerking zal worden tot stand gebracht.

2° Het Frans-Italiaans ontwerp van het verbintenissenrecht.

Naast het wisselrecht en het handelsrecht is het doorgaans het verbintenissenrecht dat zich het best leent tot de pogingen tot eenmaking.

Het was tijdens de eerste wereldoorlog dat bij *Vittorio Scialoja*, deken van de rechtsfaculteit te Rome, het idee was opgekomen van een vergelijkende studie van het Franse en van het Italiaanse verbintenissenrecht, met het oog op hun eventuele eenmaking. Onder zijn leiding werd een Italiaanse commissie samengesteld.

Kort daarop werd *Fernand Larnaude*, deken van de rechtsfaculteit te Parijs in kennis gesteld van deze plannen en tevens verzocht uit te zien naar de mogelijkheid om in Frankrijk een gelijkaardige commissie tot stand te brengen. Larnaude aanvaardde met enthousiasme en stelde zich dadelijk in betrekking met de meest vooraanstaande juristen van zijn tijd.

Onmiddellijk na de oorlog beslisten de Franse en Italiaanse regeringen hun medewerking aan deze onderneming te verlenen. Zo kregen de bestaande commissies een officiële opdracht.

Het werk duurde ongeveer 10 jaar; en in 1927 verwachtten de wederzijdse voorzitters van de Franse en Italiaanse commissie een gemeenschappelijk ontwerp betreffende het verbintenissenrecht en de contracten, aan de betrokken regeringen over te leggen.

Ongelukkig, zoals het maar al te dikwijls gebeurt, wanneer het ontwerp geen enkel politiek karakter vertoont, hebben de betrokken regeringen er geen spoed bij gezet om de zaak aan het parlement over te leggen.

Ondertussen waren de *Abyssijnse oorlog* en de *tweede wereldoorlog* uitgebroken, zodat er van juridische collaboratie tussen Frankrijk en Italië geen sprake meer kon zijn.

Het werk van de commissies ging nochtans niet volkomen te loor.

Het Frans-Italiaans ontwerp heeft de verdienste gehad een groot aantal nieuwe theoriën in eenvoudige en duidelijke bewoordingen vast te leggen, die doorgaans tot voorbeeld dienen aan de moderne wetgevers, wanneer zij gelijkaardige onderwerpen wensen te behandelen (cf. de theorie van het rechtsmisbruik, de vermogensvermeerdering zonder oorzaak, de benadeling, de imprevisie, enz.).

Het ontwerp heeft bovendien in een sterke mate de nieuwe *Codice civile* van 1942 beïnvloed. Het is op dit ogenblik ten minste in één land van Europa van toepassing, *Albanie*. En wie de werkzaamheden van de « *Commission française du code civil* » heeft gevolgd, werd ongetwijfeld getroffen door de veelvuldige referenties die aldaar naar de Frans-Italiaanse code worden gedaan.

In 1953 eindelijk, werd door de Association Capitant te Pavia een congres gehouden tijdens hetwelk een zitting werd besteed aan de vraag naar de hedendaagse betekenis van het Frans-Italiaans ontwerp der verbintenissen en der contracten.

Geen hulde kon beter de wetenschappelijke waarde

en de hoge verdiensten van de commissies Scialoga-Larnaude in het licht stellen.

3° De samenwerking tussen de landen van Benelux.

Het laatste experiment in zake regionale eenmaking van het recht is datgene dat thans bezig is met zich in Nederland, België en Luxemburg te voltrekken. Dit experiment doet zich voor onder zeer gunstige auspiciën. *België, Nederland en Luxemburg* vertonen inderdaad affiniteiten. Zij waren vroeger verenigd en hun wetten waren onder de Franse overheersing dezelfde.

Weliswaar werd de eensgezindheid door de Belgische revolutie verbroken en de Nederlanden kregen in 1838 een nieuwe code. Maar alles samengenomen, is deze code, die trouwens door een gemeenschappelijke Belgisch-Nederlandse commissie werd voorbereid, niet essentieel verschillend van de code Napoléon, die thans nog in België en Luxemburg van toepassing is.

De Nederlandse innovaties waren trouwens steeds hier te lande het voorwerp van belangstelling en studie, zoals de commentaar die *Laurent* er aan besteedde bij de redactie van zijn merkwaardig voorontwerp (1882-1885) het getuigt (24).

Onder dergelijke auspiciën is het geen wonder dat de eenmaking van het recht van de landen van Benelux, de belangstelling van scherpzinnige en vooruitstrevende geesten vermocht te verwekken.

Reeds voor de laatste wereldoorlog hadden de heren *Van Dievoet* en *Meijers* contact genomen met het oog op de oprichting van een vereniging die zou gelast worden met de studie van een eventuele hereniging tussen het Belgische en het Nederlandse recht.

Anderzijds stelde de oorlog zelf, die helaas ook soms tot iets nuttig is, de Belgische en Nederlandse gedelegeerden in de gelegenheid om ook een politieke toenadering tussen onze twee landen te bewerkstelligen. Hieruit ontstonden de *monetaire overeenkomst* van 21 oktober 1943 en de *tolovereenkomst* van 5 september 1944.

Op juridisch gebied werden twee organismen tot stand gebracht.

1° Het ene, tweeledig, werd op 17 september 1941 opgericht onder de naam van « *Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland* ».

2° Het tweede, drieledig, werd insgelijks te Brussel op 17 april 1948 opgericht, onder de naam van « *Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Studiecommissie tot eenmaking van het recht* » (25).

De *Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland* beperkt zich tot de studie van de problemen die tot een toenadering tussen de rechten van onze wederzijdse landen kunnen leiden (26).

Zij houdt zich dus hoofdzakelijk bezig met wetenschappelijk werk (27).

De *Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Studiecommissie tot eenmaking van het recht*, houdt zich daarentegen, zoals de benaming het laat vermoeden, hoofdzakelijk onledig met het opstellen van teksten die een onmiddellijke eenmaking kunnen bewerkstelligen.

Merkwaardige resultaten werden reeds behaald. Op 18 mei 1951 werd door de drie betrokken mogendheden een overeenkomst ondertekend strekkende tot het invoeren in hun wederzijdse wetgevingen van een eenvormige wet over het *internationaal privaatrecht*.

Deze conventie werd op 26 januari 1954 door het Groot-Hertogdom Luxemburg goedgekeurd. Zij is nog steeds hangende voor de parlementen van België en Nederland.

Een tweede overeenkomst betreffende de *verplichte verzekering* werd op 7 januari 1955 te Brussel ondertekend. De grondbeginselen van deze overeenkomst zijn naar luid van de wet van 1 juli 1956, hier te lande reeds van toepassing sedert 1 januari 1957.

Drie andere ontwerpen met betrekking tot « *het Beneluxgerechtshof* », « *de bescherming van de naam en het embleem van de Verenigde Naties* » en « *de rechterlijke bevoegdheid, het faillissement en de ten uitvoerlegging van rechterlijke beslissingen, scheidsrechterlijke uitspraken en authentieke akten* », werden bovendien aan de aandacht van de betrokken regeringen onderworpen.

Het ontwerp *Benelux Gerechtshof* verdient hier bijzonder onze aandacht te weerhouden.

Hoe dikwijls heeft men inderdaad niet laten uitschijnen dat de eenmaking van de wetgevingen geen nut vertoont, indien men terzelfdertijd niet overgaat tot de *eenmaking van de jurisprudentie*.

Het is dan ook om aan deze wens te voldoen dat de studiecommissie de oprichting van een hoger Hof heeft voorgesteld, belast met de interpretatie van de eenvormige teksten, op vraag van de nationale rechtscolleges zetelende in laatste aanleg.

Naar de vooruitzichten zouden de beslissingen van het Benelux Gerechtshof echter niet bindend zijn voor de nationale rechtscolleges.

Heet behoeft geen betoog, dat de verwezenlijking van dit ontwerp van uitzonderlijke betekenis zou zijn voor de eenmaking van het recht. Het is wel de eerste maal dat onafhankelijke landen voornemens zijn een deel van hun souvereiniteit af te staan om de juridische interpretatie te bevorderen en derhalve de eenmaking van het recht in de hand te werken.

Een tiental andere kwesties (28), onder dewelke bepaalde problemen betreffende de *koophandel*, zoals de *verkoop*, de *volmacht*, de *fabrieksmerken*, enz., werden aan een grondig onderzoek onderworpen in de schoot van de studiecommissie.

Het feit dat de onderwerpen die gewoonlijk het voorwerp uitmaken van de eerste pogingen tot unificatie, hier niet terug gevonden worden, heeft geen verwondering te verwekken. De *wisselbrief* is inderdaad zowel in Nederland als in België aan de eenvormige wet van Genève onderworpen. Anderzijds is het *specifiek handelsrecht* niet meer vatbaar voor unificatie vermits de Nederlanden aan elk onderscheid tussen het « burgerlijke » en het « commerciële » hebben verzaakt.

* * *

Besluit

Het onderzoek van deze menigvuldige verschijnselen van de eenmaking van het recht brengt ons tot de vaststelling dat er tussen hen een treffende gelijkenis bestaat.

Alles schijnt er op te wijzen dat de eenmaking van het recht aan bepaalde constanten onderworpen is.

Eerste constante : De eenmaking van het recht doet zich doorgaans voor op het ogenblik waarop een land of een beschaving een *toppunt* bereikt.

Het voorbeeld van Frankrijk en Duitsland vermochten daarvan het bewijs te leveren. Indien men echter de blikken werpt op de verschillende ver-

schijnselen van eenmaking die zich in de geschiedenis hebben voorgedaan, stelt men vast dat die verschijnselen, waar zij zich ook mochten voordoen, in Babylonië, in Egypte, in Griekenland of te Rome, zich bijna steeds vertonen op het ogenblik waarop de betrokken beschaving haar *toppunt* of één van haar toppunten bereikt.

Hoe is deze omstandigheid uit te leggen? Een vergelijking met de evolutie van het individu vermag wellicht het nodige antwoord te verstrekken.

Iedere beschaving vertoont inderdaad net als het individu, een eigen evolutie die achtereenvolgens de stadia van de geboorte, van de rijpheid en van de ondergang doormaakt. Welnu, wanneer een beschaving haar hoogtepunt bereikt, gaat zij doorgaans gepaard met een dusdanige concentratie van volkeren, van krachten, van wetenschap en cultuur, dat van haar een aantrekkingskracht uitgaat die, naar het voorbeeld van de gravitatiewet, in verhouding staat met de omvang van haar massa.

Deze evolutie doet zich weliswaar niet voor zonder aarzeling, zonder afwijking of zonder ogenschijnlijke uitzonderingen. Het maatschappelijk leven vertoont inderdaad een dusdanige diversiteit dat de wegen die het bewandelt, doorgaans geborgen liggen in een ondoordringbare mist.

Doch over het algemeen kan men beweren dat de eenmaking van het recht zich bijna steeds voordoet op het ogenblik waarop een beschaving haar hoogtepunt bereikt; zij kan zelfs als een onontbeerlijk corollarium van deze toestand worden beschouwd.

Tweede constante: De eenmaking van het recht *bewandelt steeds dezelfde wegen.*

Hoe dikwijls hebben wij tijdens deze uiteenzetting niet vastgesteld, zowel in het domein van de nationale eenmaking als in het domein van de internationale eenmaking, dat de eerste pogingen praktisch altijd strekken tot de eenmaking van het wisselrecht. Daarop volgen regelmatig andere pogingen strekkende tot de eenmaking van de andere delen van het *handelsrecht*. Dan komt het *verbintenissenrecht* aan de beurt, tenware een gelukkige omstandigheid het overslaan van een paar schakels mogelijk maakt. De andere onderdelen van het *burgerlijk recht* komen steeds het laatst in aanmerking.

Hierbij werd dan nog geen aandacht geschonken aan de pogingen tot eenmaking van het *internationaal privaatrecht*, van de *intellectuele rechten* en van het *arbeidsrecht*, ofschoon deze regelen ook gedeeltelijk bij het privaatrecht behoren. De eenmaking van deze regelen is echter van veel recentere datum, dan deze van de andere vakken van het recht, zodat het heel lastig voorkomt om de juiste plaats aan te wijzen van deze vakken in het eenmakingsproces.

Voor het overige is de regelmaat van de evolutie van de eenmaking van dusdanige aard, dat men rechtmatig kan verwachten dat zij zich ook in andere omstandigheden aan dezelfde ontwikkelingsgang zal onderwerpen.

Derde constante: De eenmaking van het recht blijft niettemin, alle inspanning ten spijt, beperkt door een derde regel, namelijk de regel van het *regionalisme*.

Deze derde constante, die wij slechts met tegenzin hebben kunnen aanvaarden, is van die aard dat zij aan het universalistisch ideaal een gewichtige slag toebrengt.

Er zijn echter te veel bewijzen van de juistheid van

deze overweging opdat wij zouden voortgaan met daarover illusies te kweken.

De grootste juridische monumenten uit het verleden waren steeds naar de ruimte beperkt. De recente pogingen van de Scandinavische landen, van Frans-Italiaanse samenwerking, en van de Beneluxlanden, leveren daarvan eens te meer het tastbaar bewijs. En er valt te vrezen dat dit nog gedurende lange eeuwen het geval zal zijn.

Dit lijkt inderdaad een noodzakelijkheid. De juridische unificatie valt steeds samen met de politieke concentratie. Welnu, op dit gebied behoeft het geen betoog, dat wij sedert ongeveer duizend jaar in onze gewesten een stille, maar onafgebroken vordering vaststellen, gaande steeds in dezelfde richting, van kleine cellen naar grote groeperingen.

Uit de vroegere *leenheerschappen* zijn provincies ontstaan. De *provincies* hebben staten gevormd. Uit de *staten* zijn dan weer confederaties gegroeid. En die *confederaties* zullen eensdaags machtige regionale groeperingen of *supra nationale staten* vormen.

Hoe zou men daarbij niet denken aan de veelvuldige politieke, militaire en economische constructies zoals de *N.A.T.O.*, de *Raad van Europa*, de *Staal- en Koolgemeenschap*, de *Euratom* en de *Gemeenschappelijke markt*, die men aantreft op het plan van de regionale coöperatie, net als mijlpalen op de weg naar de grote toekomstige collectiviteiten.

In deze aangelegenheid dient het werkelijk tot niets om de tussenschakel op onbezonnen manier over te slaan. De regionale eenmaking is op rechterlijk gebied, net als op politiek gebied, een *verplicht overgangspunt*.

De voorgaande beschouwingen hebben ons aldus in de gelegenheid gesteld om ons er van te overtuigen dat de eenmaking van het recht aan bepaald *constanten* is onderworpen:

Eenmaking van het recht komt doorgaans tot stand op het ogenblik waarop een beschaving haar toppunt bereikt.

De eenmaking van het recht volgt doorgaans een wel bepaalde *richting* gaande van het handelsrecht naar het burgerlijk recht.

Ten slotte wordt de eenmaking van het recht doorgaans belemmerd door de noodwendigheden van de *regionale beperking*.

Tot dusver de constanten die naar onze bescheiden mening alle manifestaties van de eenmaking van het recht beheersen.

Prof. J. LIMPENS

(1) Ganshof: *Geschiedkundige inleiding tot het burgerlijk recht*, blz. 92. Dit cijfer werd naderhand teruggebracht op 360, waaronder 60 algemene en 300 plaatselijke gewoonten; cf. Ripert et Boulanger n° 74. Gillissen telde er 700 voor de 17 provinciën der Nederlanden.

(2) Cf. J. Limpens: *L'expansion du Code civil dans le monde*, Revue de droit international et de droit comparé 1956, p. 59; *The Code Napoleon and the Common law world*, edited by B. Schwartz, p. 92.

(3) «Recevant un jour Portalis à la Malmaison — zo schrijft hertogin D'Abantès — Napoléon lui dit: Eh bien, citoyen Portalis, vous êtes un paresseux. Voilà tout le monde qui crie après nous pour ce code. Il faut aller vite en besogne. — Oh général, répondit Portalis, vous croyez que tout le monde a votre don de féerie. Savez-vous que c'est un immense monument à élever qu'un code de lois... c'est un écheveau difficile à débrouiller. — Oui sans doute, reprit le 1^r consul, mais il faut marcher, répétait-il sans cesse.» Duchesse d'Abantès, *Mémoires*, Vol. 4 (1831-34).

(4) Uri, Schwytz, St-Gallen, Basel omgeving, Obwalden en Oppenzell uitgezonderd.

(5) De macht om oorlog te verklaren en oorlog te voeren, om belastingen en tolrechten te heffen, om de handel te reglementeren, de immigratie te controleren, om een eenvormige wetgeving te voeren in zake faillissement, om munt te slaan, om de industriële eigendom te waarborgen, om de procedure te bepalen betreffende conflicten in zake federale wetten en zelfs in zake lokale wetten wanneer de

partijen tot verschillende staten toebehoren, en in het algemeen om in het gemeenschappelijk wezijn van de staatsburgers te voorzien.

(6) Yntema, Unification of law in the United States. Rome, Unidroit, p. 311.

(7) A. et S. Tunc: Le droit des Etats Unis d'Amérique, sources et techniques 1955, p. 343.

(8) Contracts: Prof. Samuel Williston, rapp.; ondernomen in 1923; 2 b. verschenen in 1932.

Agency: Prof. Floyd R. Merchem en Warren A. Seavey, rapporteurs; ondernomen in 1923; 2 b. verschenen in 1933.

(9) De « Uniform commercial code » omvat hoofdzakelijk een zeker aantal eenvoudige wetten die reeds door de « National conference » goedgekeurd werden, zoals de wet op de wisselbrief, zoals de wet op de verkoop. Doorgaans bevat het geen bepalingen van specifiek handelsrechtelijke aard. Zie hier trouwens de indeling: 1° General provisions, 2° Sales, 3° Commercial paper, 4° Bank deposits and collections, 5° Documentary letters of credit, 6° Bulk transfers, 7° Warehouse receipts, Bills of lading and other documents of title, 8° Investment securities, 9° Secured transactions, sales of accounts, contract rights and chattel paper, 10° Effective date and repealer.

(10) Deze eenvormige wetten werden natuurlijk door veelvuldige pogingen vooraf gegaan, die onder de oudste kunnen gerekend worden in het domein van de internationale eenmaking. Aldus de voorstellen die in 1863 te Gent werden gedaan, ter gelegenheid van het Congres van l'Association pour le progrès des sciences sociales (Hamel, Les conventions de Genève sur les effets de commerce et les méthodes d'unification du droit privé, Unidroit Rome 1948, bl. 274). Aldus de besluiten van de conferenties van het Institut de droit international en van de International Law Association te Antwerpen (1885) en te Brussel (1888). Aldus ook de gedeeltelijk met succes bekroonde pogingen van de Nederlandse regering ter gelegenheid van de Conferentie van Den Haag van 1910 en 1912, (cf. Conventions en matière d'effets de commerce, Unidroit 1948, p. 362).

(11) 28 September 1910, de ene betreffende de aanvaring (I), de andere betreffende hulp en bergloon ter zee (II).

(12) 25 Augustus 1924, de ene betreffende de beperking van de verantwoordelijkheid van de scheepseigenaars (I), de andere betreffende de eenmaking van bepaalde regelen in zake het Cognossement (II).

(13) In April 1926, de ene betreffende maritieme voorrechten en hypotheeken (I), de andere betreffende de immunititeit van staatschepen (II).

(14) 10 Mei 1952, de ene betreffende het conservatoir beslag (I), de tweede betreffende de burgerlijke bevoegdheid in zake aanvaring (II), de derde betreffende de strafrechtelijke bevoegdheid (III).

- (15) In de overeenkomst van 1910, I, 15 op 35.
 In de overeenkomst van 1910, II, 15 op 35.
 In de overeenkomst van 1924, I, 2 op 13.
 In de overeenkomst van 1924, II, 6 op 22.
 In de overeenkomst van 1926, I, 3 op 17.
 In de overeenkomst van 1926, II, 3 op 16.
 In de overeenkomst van 1952, I, 4 op 9.
 In de overeenkomst van 1952, II, 3 op 9.
 In de overeenkomst van 1952, III, 6 op 12.

(16) Zie memorie van toelichting van de wet van 28-11-28, Pas. 1928, bl. 476.

(17) Uitgenomen in de Duitse code van 1897 en in de Zwitserse wet v. 29-3-1893.

(18) In de Belgische wet ingevoerd op 7 april 1936.

(19) Artikel 2 van de wet van 7 april 1936 bepaalt: « Zolang het verdrag ten aanzien van België van kracht is, kunnen de Belgen evenals de vreemdelingen het voordeel van de toepassing zijner bepalingen opeisen. Zij zijn van toepassing op elk vervoer van personen, bagage of goederen in de voorwaarden bij het verdrag voorzien, zelfs zo het vertrekpunt en het punt van bestemming op Belgisch grondgebied zijn gelegen. »

(20) Overeenkomst van 14 november 1896, geen enkel niet Europees land op 14. Overeenkomst van 12 juni 1902,

geen enkel niet Europees land. Overeenkomst van 17 juli 1905, een enkel niet Europees land op 24.

(21) Argentinië, Bolivia, Paraguay, Peru en Uruguay.

(22) Bolivia, Brazilië, Colombia, Costa Rica, Cuba, Dominicaanse republiek, Ecuador, Guatemala, Haïti, Nicaragua, Panama, Peru, San Salvador, Venezuela.

(23) Ivar Strahl: les congrès des juristes nordiques (Rev. int. dr. comp. 1952, 259).

(24) « Le code civil des Pays-Bas, schreef Laurent, occupe une grande place dans mon rapport. C'était dans son origine un code à moitié belge. Il a été discuté et voté à l'époque où la Belgique et la Hollande ne formaient qu'un seul royaume, il n'aurait jamais dû être dissout. Les députés belges prirent une grande part dans la discussion. A chaque page du Recueil de Voorduin on trouve les noms de Nicolaï, premier président de la Cour d'Appel de Liège, et de Crombrugge de Gand. Voté avant 1830 le Code civil subit une révision en 1838 . . . . Le code des Pays-Bas a apporté de grandes et utiles modifications à la législation française et en bien des points le futur code des belges mettra à profit cette amélioration. Nous sommes après tout des frères, quoique séparés, notre droit a été le même pendant des siècles. Aujourd'hui encore le meilleur des juriconsultes du nord, Jean Voet, est cité devant nos tribunaux comme un auteur national; il jouissait à la Cour d'Appel de Gand d'une autorité qui balance celle de Pothier. Pourquoi les deux pays ne se feraient-ils pas des emprunts ? »

De belangstelling van Laurent — die zoals men weet van Luxemburgse oorsprong was — voor het Nederlandse recht, constitueert aldus in een zekere mate een symbool en een voorteken van de hedendaagse samenwerking tussen de drie landen van Benelux.

(25) Fredericq, L'unification du droit dans les pays de Benelux, Rev. de droit interne et de droit comparé, 1957, 69.

(26) Tot nog toe heeft de vereniging de volgende onderwerpen bestudeerd:

a) *privaatrechtelijke sectie*:

- 1° de regeling der rechtspersonen (1947);
- 2° de handelszaak (1948);
- 3° de stichtingen (1950);
- 4° de schadeverzekering (1951) (1953);
- 5° de uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen (1953);
- 6° maatregelen tot voorkoming van faillissement (1955);
- 7° aansprakelijkheid wegens het veroorzaken van de dood van een ander (1956).

b) *strafrechtelijke sectie*:

- 1° de psychopaten voor het strafrecht (1957);
- 1° de psychopaten voor het strafrecht (1957);
- 2° de voorlopige hechtenis (1948);
- 3° de omvang van de werking van het strafrecht naar de plaats (1950);
- 4° de strafbaarheid van de rechtspersoon en haar orgaan (1951);
- 5° de participatie in het strafrecht (1952);
- 6° leer en bepalingen omtrent de regel « non bis in idem »
- 7° de rechten van de benadeelde (1955);
- 8° het verschoningsrecht (1956).

c) *Publiekrechtelijke sectie*:

- 1° de rechtsvormen der gemeentelijke en provinciale bedrijven (samensmelting en bevoegdheid van de senaat (Hoge Kamer) (1948).
- 2° de vrijheidsrechten in noodtoestanden (1950);
- 3° de verordenende bevoegdheid van lagere niet-territoriale organen (1951);
- 4° de financiële autonomie van de gemeenten (1952);
- 5° de bevoegdheden van de raad van State (1953);
- 6° de rechtspositie van de Belgische ambtenaar (1955);
- 7° de positie van burgemeester en wethouders en de burgemeester (1956).

(27) Van Hecke: Doel en methode van de juridische samenwerking in Benelux verband. Rechtskundig Weekblad, 1955, 961.

(28) Verkoop, volmacht, fabrieksmerken, natuurlijke kinderen, uitlevering, uitbreiding van de strafwet naar de plaats, de bedrogsdelicten, de proportionele boete, het tegenwoordigingscontract.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer — 21 januari 1957.

Voorzitter : M. Fettweis.

Raadsheer-Verslaggever : M. Valentin.

Advocaat-Generaal : M. Depelchin.

Onrechtmatige daad en militair vergoedingspensioen

Artikel 4 van de wet van 9 maart 1953, houdende sommige aanpassingen in zake militaire pensioenen, vindt enkel toepassing in het raam van artikel 1 van deze wet, naar luid waarvan de militaire invaliden, wier invaliditeit te wijten is aan een schadelijk feit, dat zich in vredestijd heeft voorgedaan, alsmede hun rechtverkrigenden slechts op een vergoedingspensioen aanspraak kunnen maken, indien het schadelijk feit zich gedurende en ingevolge de dienst heeft voorgedaan.

De toekenning van een pensioen krachtens de op 5 oktober 1948 gecoördineerde wetten kan de toepassing van het gemene recht mitsdien alleen verhinderen, indien het na 25 augustus 1947 in vredestijd gebeurde schadelijk feit zich gedurende en ingevolge de dienst heeft voorgedaan.

De rechter mag alléén dan weigeren het gemene recht toe te passen, wanneer hij vaststelt, dat alle voorwaarden voor toepassing van het uitzonderingsrecht verenigd zijn.

De rechter, die onderzoekt of het schadelijk feit, waarop de gemeenrechtelijke vordering steunt, zich gedurende en ingevolge de dienst heeft voorgedaan, treedt niet in plaats van de administratieve overheden.

Schelfhout G. en Hellemans t/ Guerra M.

Gelet op het bestreden arrest, op 30 april 1956 door het Militair Gerechtshof gewezen;

Over het derde middel, schending van de artikelen 1 (paragrafen 3 en 4) en 3, littera c, van de wetten op de vergoedingspensioenen, samengeordend bij het besluit van de Regent van 5 oktober 1948, door de wet van 9 maart 1953 toepasselijk gemaakt op de ongevallen die zich in vredestijd voordoen, doordat het bestreden arrest de vordering van aanleggers in de huidige staat der administratieve procedure niet grond verklaart, om de reden dat aan aanlegger Schelfhout een vergoedingspensioen toegekend is en dat het Militair Gerechtshof zich niet in de plaats van de administratieve overheden vermag te stellen om te beslissen of het schadelijk feit zich al dan niet gedurende en ingevolge de dienst voorgedaan heeft, dan wanneer het Militair Gerechtshof diende te beslissen over het geschil tussen beklagde en aanleggers over de punten of beklagde ja of neen een agent van de Staat was toen hij de doding door onvoorzichtigheid heeft begaan en of het wanbedrijf ja of neen gedurende de dienst en bovendien ingevolge de dienst was begaan, naardien het toekennen van een pensioen geen gevolg heeft indien niet vastgesteld is dat beklagde op het ogenblik van de inbreuk agent van de Staat was en dat het schadelijk feit zich gedurende en ingevolge de dienst voorgedaan heeft :

Overwegende dat verweerder bij het bestreden arrest tot een straf veroordeeld is ter zake van het, op

28 juni 1955, onvrijwillig de dood veroorzaakt te hebben van de zoon van aanleggers Schelfhout;

Overwegende dat aanleggers zich op 18 januari 1956 vóór de Krijgsraad tegen verweerder burgerlijke partijen gesteld hadden ten einde bij toepassing van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek vergoeding te bekomen van het stoffelijk en zedelijk nadeel, met uitsluiting van elke schade aan goederen welke hun door dat misdrijf was berokkend;

Overwegende dat uit het bestreden arrest blijkt dat op 12 april 1956 aan aanlegger Schelfhout een vergoedingspensioen toegekend is uit kracht van de wetten op de vergoedingspensioenen, samengeordend bij het besluit van de Regent van 5 oktober 1948, en van de artikelen 1 en 4 van de wet van 9 maart 1953, ingevolge een door hem op 18 juli 1956 ingediende aanvraag;

Overwegende dat aanleggers bij conclusies vóór het Militair Gerechtshof betoogd hebben dat het laatste lid van artikel 1 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten ter zake niet toepasselijk was om de reden dat de inbreuk waarop hun vordering was gesteund door verweerder niet gedurende de legerdienst en ingevolge die dienst was begaan, zodat verweerder niet als « agent » van de Staat gehandeld had;

Overwegende dat het bestreden arrest verklaart dat het toekennen van een vergoedingspensioen de burgerlijke vordering slechts in de weg staat indien bewust pensioen wettelijk is toegekend;

Dat het vervolgens de feitelijke omstandigheden opsomt welke door aanleggers ingeroepen zijn ten bewijze dat het ongeval zich niet ingevolge de dienst voorgedaan had, doch beslist « dat het Militair Gerechtshof zich niet vermag in de plaats van de administratieve overheden te stellen », dat toch « alleen de administratieve commissies in eerste aanleg en hoger beroep, opgericht bij de samengeordende wetten van 5 oktober 1948 op de vergoedingspensioenen, ermede belast zijn te oordelen of de door de wet vereiste feitelijke elementen verenigd zijn »; dat « de vraag of het schadelijk feit zich gedurende en ingevolge de legerdienst voorgedaan heeft valt in het onderzoeken van het door de belanghebbende bij te brengen bewijs; dat de rechterlijke macht haar beoordeling niet mag stellen in de plaats van de beoordeling der commissies aan welke de wet opdraagt over dat element uitspraak te doen »; « dat het aan de burgerlijke partij staat eventueel de vernietiging van het voorstel der commissie te vorderen vóór de bevoegde overheid : de commissie in hoger beroep en de Raad van State »;

Overwegende dat, naar luid van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, elke daad van de mens waardoor aan een ander schade wordt veroorzaakt, verplicht degene door wiens schuld de schade is ontstaan, deze te vergoeden;

Overwegende, weliswaar, enerzijds, dat artikel 4, paragraaf 1, van de wet van 9 maart 1953, houdende sommige aanpassingen in zake militaire pensioenen, bepaalt : « op de schadelijke feiten die zich in vredestijd na 25 augustus 1947 hebben voorgedaan, zijn van toepassing de wetsbepalingen in zake vergoedingspensioenen welke voor de invaliden van de oorlog 1940-45 gelden », anderzijds, dat onder de aldus bedoelde wetsbepalingen het laatste lid voorkomt van artikel 1 van de wetten op de vergoedingspensioenen, samengeordend bij het besluit van de Regent van 5 oktober 1948, welk lid luidt als volgt : « al de krachtens deze wet ver-

leende pensioenen en toelagen zijn een forfaitaire vergoeding, waardoor de toekenning van om het even welke andere vergoeding voor hetzelfde schadelijk feit uitgesloten wordt; deze bepaling dekt de verantwoordelijkheid van het Staatsorgaan, materiële verwekker van het ongeval dat aanleiding gegeven heeft tot de toekenning van het invalidenpensioen »;

Overwegende echter dat artikel 4 van de wet van 9 maart 1953 enkel toepassing vindt binnen het raam van artikel 1 van deze wet, naar luid van hetwelk de militaire invaliden wier invaliditeit te wijten is aan een schadelijk feit dat zich in vredestijd heeft voorgedaan, alsmede hun rechtverkrigenden, op een vergoedingspensioen alleen aanspraak kunnen maken indien het schadelijk feit zich gedurende en ingevolge de dienst heeft voorgedaan;

Overwegende dat de toekenning van een pensioen uit kracht van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten de toepassing van het gemeen recht mitsdien enkel kan verhinderen indien het schadelijk feit, na 25 augustus 1947 in vredestijd gebeurd, zich gedurende en ingevolge de dienst voorgedaan heeft;

Overwegende dat de rechter alleen dan mag weigeren het gemeen recht toe te passen wanneer hij vaststelt dat alle voorwaarden voor toepassing van het uitzonderingsrecht verenigd zijn;

Overwegende dat gevolglijk de rechter bij wie een vordering aanhangig is, op grondslag van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek ingesteld tot vergoeding van een invaliditeit die bij een militair is veroorzaakt en te wijten is aan een in vredestijd na 25 augustus 1947 gebeurd schadelijk feit, tegenover welke vordering de toekenning staat van een vergoedingspensioen uit kracht van de artikelen 1 en 4 van de wet van 9 maart 1953 en van de bij het besluit van de Regent van 5 oktober 1948 samengeordende wetten, — behoort na te gaan of het schadelijk feit waarop de gemeenrechtelijke vordering gesteund is zich gedurende en ingevolge de dienst heeft voorgedaan;

Overwegende dat, waar hij dit onderzoek verricht, de rechter niet in de plaats van de administratieve overheden treedt; dat het arrest in dit opzicht vruchteloos eraan herinnert dat de administratieve commissies, bij de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten ingesteld, alleen ermede belast zijn te oordelen of de door de wet vereiste feitelijke elementen verenigd zijn, waardoor de omstandigheid of het schadelijk feit zich gedurende en ingevolge de dienst voorgedaan heeft;

Dat immers zulks slechts het geval is in de procedure welke bij de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten ingevoerd is en welke het toekennen van een pensioen of vergoeding ten doel heeft, en niet in de gemeenrechtelijke procedure welke strekt tot vergoeding van de schade krachtens artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende derhalve dat het bestreden arrest, door te weigeren na te vorsen of het schadelijk feit zich gedurende en ingevolge de dienst voorgedaan had, zijn dispositief ten opzichte van aanleggers niet wettelijk gerechtvaardigd heeft;

Om deze redenen :

Verbreekt het bestreden arrest in zover daarbij over de burgerlijke vorderingen van aanleggers uitspraak is gedaan;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;
Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Militair Gerechtshof, anders samengesteld.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer — 12 juli 1957.

Eerste-Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Bayot.

Procureur-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs Veldekens en Van Ryn.

Uitkering tot levensonderhoud. — Verplichting krachtens de §§ 2 tot 5 van artikel 205 B.W. onafhankelijk van banden van bloed- of aanverwantschap.

Al zijn de kinderen van de onderhoudsgerechtigde, wiens echtgenoot vooroverleden is, in beginsel vóór alle andere onderhoudsplichtigen tot het verstrekken van onderhoud verplicht, kan deze regel evenwel alleen toepassing vinden in het geval, dat de onderhoudsplicht gegrond is op een band van bloed- of aanverwantschap tussen de onderhoudsplichtige en de onderhoudsgerechtigde en voormelde regel strookt met de wetsbepalingen, waarbij de verplichting wordt geregeld, waarvan de uitvoering gevorderd wordt.

De in de §§ 2 tot 5 van artikel 205 B.W. bedoelde uitkering tot onderhoud is verschuldigd door de erfgenamen en legatarissen van de vooroverleden echtgenoot, zonder onderscheid volgens hun banden van bloed- of aanverwantschap met de onderhoudsgerechtigde echtgenoot en zelfs in geval elke zodanige band afwezig is; ieder hunner is bedoelde uitkering verschuldigd naar evenredigheid van hetgeen hij uit de nalatenschap geniet.

Bovendien wordt deze uitkering tot onderhoud vastgesteld, gelet aan de ene kant op de behoeften van de onderhoudsgerechtigde en aan de andere kant op het zuiver actief der nalatenschap; zij voorziet in het ontbreken van een legitieme portie ten behoeve van de overlevende echtgenoot en is, zoals § 3, artikel 205 B.W. bepaalt, een last van de nalatenschap.

Mayens en Cs. t/ Suyckerbuyck en Van Hoenacker.

Gelet op het bestreden vonnis, op 10 november 1954 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen;

Over het eerste middel afgeleid uit de schending van artikel 2 van de wet van 20 november 1896, welk artikel 205 van het Burgerlijk Wetboek vormt, en van de artikelen 208 en 209 van het Burgerlijk Wetboek en 97 der Grondwet,

doordat het bestreden vonnis de beslissing van de Vrederechter van het kanton Brecht, waarbij de drie eisers veroordeeld werden als erfgenamen van Emiel Maeyens, om elk aan verweester een onderhoudsgeld van achthonderd frank te betalen, bevestigd heeft, steunend op voornoemde bepaling van de wet van 20 november 1896 en door te beslissen dat het woord «nood» dient uitgelegd als zijnde de beroving van de weelde welke de overlevende echtgenoot genoot vóór het overlijden van zijn echtgenoot,

dan wanneer zodanige uitlegging onverenigbaar is met de gewone en natuurlijke betekenis welke de term «nood» heeft in de gewone omgangstaal, met

de draagwijdte die eraan gegeven wordt in het Burgerlijk Wetboek, inzonderheid in artikel 205, paragraaf 1, en met de wil, trouwens duidelijk uitgedrukt, van de wetgever, die de verplichting tot het betalen ener onderhoudsrente door de nalatenschap van de eerstoverleden echtgenoot heeft willen ondergeschikt maken aan de toestand van «nood», dit is van ellende van de overlevende echtgenoot :

Overwegende dat het bestreden vonnis vaststelt « dat in casu zelfs het bijdragen der eigen kinderen van geïntimeerde (hier verweerster) uitwijst dat zij reeds behoeftig was in de engste zin van het woord »;

Overwegende dat deze, door het middel niet aangevallen reden van de beslissing volstaat om ten aanzien van de «toestand van nood» van verweerster het dispositief van het vonnis wettelijk te rechtvaardigen;

Dat de critiek welke het middel richt tegen andere beschouwingen van het vonnis betreffende hetzelfde voorwerp dienvolgens van belang ontbloomt is; dat het middel niet ontvankelijk is;

Over het tweede middel afgeleid uit de schending van artikel 2 van de wet van 20 november 1896, heden artikel 205 van het Burgerlijk Wetboek, en van de artikelen 208, 209 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

eerste onderdeel, doordat het bestreden vonnis een onderhoudsvergoeding ten laste van de nalatenschap van wijlen Emiel Maeyens heeft opgelegd, alhoewel verweerster uit haar vorig huwelijk twee kinderen gehouden heeft die haar trouwens elk een onderhoudsgeld storten van achthonderd frank per maand, en doordat het bestreden vonnis die beslissing gemotiveerd heeft, verklarende dat verweerster aanspraak kon maken op het betalen door de nalatenschap van haar tweede echtgenoot van belangrijker bedragen dan die welke zij gerechtigd was te vorderen van haar kinderen en dit wegens het feit dat haar tweede huwelijk haar zagezegd een grotere weelde verstrekt had dan die welke zij genoten had tijdens haar eerste huwelijk,

dan wanneer de onderhoudsverplichting een opeenvolgend karakter heeft en de onderhoudsverplichting die op de kinderen valt die primeert welke verschuldigd is door de nalatenschap, terwijl het bestreden vonnis bovendien niet vastgesteld heeft dat eiseres in nood verkeerde;

tweede onderdeel, doordat, hoewel de conclusies van eisers inriepen dat «geïntimeerde slechts recht zal hebben onderhoudsgeld te vorderen ten laste van de nalatenschap wanneer haar eigen kinderen in zulke staat zouden komen te verkeren dat, spijs de toepassing van artikel 210, geïntimeerde nog in nood verkeren zou» en het feit onderstreepten dat gezegde kinderen in haar onderhoud ruim kunnen voorzien en, gezien het ruim inkomen dat zij genieten, bij machte zijn het dubbel en zelfs het driedubbel aan hun moeder te geven, het bestreden vonnis geen rekening heeft gehouden met de mogelijkheid, voor verweerster, van haar kinderen aanvullende bestaansmiddelen te bekomen gelet op het betaalvermogen van deze laatsten en hierdoor dat, door te beslissen zoals het heeft gedaan, het bestreden vonnis geen rekening gehouden heeft met het onderscheiden belang der bestaansbronnen van de kinderen van geïntimeerde en van de nalatenschap, terwijl, luidens de artikelen 208 en 209 van het Burgerlijk Wetboek, het onderhoud enkel toegekend wordt in verhouding tot de nood van hem die het opvoert en van de fortuin van hem die het verschuldigd is :

Over beide onderdelen samen :

Overwegende dat, zoals in het antwoord op het eerste middel gezegd, het vonnis vaststelt dat verweerster behoeftig is;

Overwegende dat, al zijn, zoals het middel beweert, de kinderen van de onderhoudsgerechtigde, wiens echtgenoot vooroverleden is, in beginsel vóór alle andere onderhoudsplichtigen tot de onderhoudsverplichting gehouden, deze regel evenwel alleen toepassing kan krijgen in het geval waarin de onderhoudsverplichting gegrond is op een band van bloed- of aanverwantschap tussen de onderhoudsplichtigen en de onderhoudsgerechtigde en waarin voormelde regel strookt met de wetsbepalingen waarbij de verplichting wordt georganiseerd waarvan de uitvoering gevorderd wordt;

Overwegende dat de uitkering tot onderhoud, in paragrafen 2 tot 5 van artikel 205 van het Burgerlijk Wetboek omschreven, verschuldigd is door de erfgenamen en legatarissen van de vooroverleden echtgenoot, zonder onderscheid volgens hun banden van bloed- of aanverwantschap met de onderhoudsgerechtigde echtgenoot, en zelfs ingeval elke zodanige band afwezig is; dat elk van hen bedoelde uitkering verschuldigd is naar evenredigheid van hetgeen hij in de nalatenschap geniet;

Overwegende, bovendien, dat deze uitkering tot onderhoud vastgesteld wordt, gelet, enerzijds, op de behoeften van de onderhoudsgerechtigde en, anderzijds, op het zuiver actief der nalatenschap; dat zij voorziet in het ontbreken van een wettelijk voorbehouden gedeelte ten behoeve van de overlevende echtgenoot en, zoals paragraaf 3 van artikel 205 preciseert, een last van de nalatenschap is;

Overwegende dat uit deze beschouwingen blijkt dat het bestreden vonnis, na rekening gehouden te hebben, om de toestand van nood van verweerster te beoordeelen, met de uitkering tot onderhoud welke de uit een vorig huwelijk gesproten kinderen haar reeds betaalden, wettelijk beslist heeft dat de uitkering tot onderhoud welke aan verweerster verschuldigd was wegens haar toestand van nood ingevolge het overlijden van haar echtgenoot Emiel Maeyens, ten laste van de nalatenschap en derhalve ten laste van aanleggers in hun hoedanigheid van enige erfgenamen en naar evenredigheid van hetgeen zij in de nalatenschap genoten hebben, diende te worden gelegd, zonder dat aanleggers gronden hadden om te beweren dat zij slechts zouden gehouden zijn indien bewezen was dat de kinderen van verweerster in de onmogelijkheid verkeerden geheel in haar behoeften te voorzien;

Dat het middel niet kan ingewilligd worden;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt aanleggers tot de kosten.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer — 31 december 1957.

Voorzitter : M. Halleman.

Raadsheren : MM. Van Hal en de la Vallée Poussin.

Alvocaat-Generaal : M. Van den Eynde de Rivieren.

Advocaten : Mrs De Baeck en Baillon.

Directe belastingen. — Dwangbevel. — Vereisten voor de geldigheid daarvan.

Een dwangbevel is ongeldig en heeft de verjaring niet kunnen stuiten, wanneer het niet betekend is aan de belastingplichtige in persoon, noch aan zijn woonplaats, zoals bepaald in de artikelen 68 e.v. R.v., die krachtens artikel 79 van het K.B. van 22 september 1937 toepasselijk zijn op de akten van gerechtelijke vervolgingen in zake directe belastingen.

Kiel t/ Belgische Staat (Minister van Financiën).

Gezien in regelmatige vorm voorgebracht het vonnis op 30 juni 1956 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen;

Gezien de akte van beroep dd. 30 juni 1956;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar vorm en tijd;

Overwegende dat het beroep gericht is tegen de bestreden beslissing in zoverre zij geldig verklaart het beslagarrest gelegd bij explosten van 22 en 23 februari 1955 ten laste van appellante in handen van de S.V. Sabam en de N.V. Antwerpse Filmonderneming A.F.O.; dat appellante beweert dat het dwangbevel dd. 5 oktober 1951 haar niet regelmatig werd betekend en dat, derhalve, het invorderingsrecht van de achterstallige belastingen waarvoor het beslagarrest geldig verklaard werd, verjaard was bij toepassing van artikel 78 § 1 van het Koninklijk Besluit van 22 september 1937, gewijzigd bij artikel 6 van het Besluit van de Regent dd. 31 oktober 1947;

Overwegende dat de bewering van appellante gegrond voorkomt; dat het dwangbevel dd. 5 oktober 1951 ongeldig is en de verjaring niet heeft kunnen stuiten; dat het betekend werd noch aan de persoon noch op de woonplaats van appellante zoals voorzien door artikelen 68 en volgende van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging die, krachtens artikel 79 van het Koninklijk Besluit van 22 september 1937, toepasselijk zijn op de akten van gerechtelijke vervolgingen in zake directe belastingen; dat op 5 oktober 1951 appellante verbleef niet Kipdorp 46 te Antwerpen maar wel Carnotstraat 47 zoals uit een attest blijkt afgeleverd op 9 maart 1955 door de politie der Stad Antwerpen;

Overwegende dat indien men met de eerste rechter moet aannemen dat appellant het inzicht niet heeft gehad haar woonplaats in Duitsland over te brengen toen zij in augustus 1944 naar Duitsland is vertrokken met de vijandelijke legers en dat zij aldus haar woonplaats heeft behouden Kipdorp 46 te Antwerpen gedurende haar verblijf in Duitsland, men de mening van de eerste rechter niet meer kan delen wanneer hij verklaart dat appellante haar woonplaats niet geldig heeft kunnen veranderen, toen zij op 10 september 1951 in Antwerpen is teruggekomen en zij zich Carnotstraat 47 heeft laten inschrijven;

Overwegende dat de verandering van woonplaats wordt teweeggebracht door de daad van het werkelijk wonen in een andere plaats gevoegd bij het voornemen om aldaar zijn hoofdverblijf te vestigen (artikel 103 Burgerlijk Wetboek); dat ter zake vaststaat dat

vanaf 10 september 1951 appellante haar verblijfplaats verplaatste naar de Carnotstraat 47; dat zij zich aldaar regelmatig vestigde om er haar voornaamste inrichting te hebben, haar beroep van vennoot van de N.V. A.F.O. uit te oefenen en haar woonplaats te vestigen;

Overwegende dat het feit dat appellante alsdan slechts in het land was onder dekking van een steeds wederroepbare toelating van geen belang is; dat het voldoende is vast te stellen dat zij in het bezit was van een getuigschrift voorzien door artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 14 augustus 1933 en dat dit getuigschrift als toelating van verblijf gold;

Om deze redenen :

Het Hof, rechtdoende binnen de perken van het beroep,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan;

Gehoord de Heer van den Eynde de Rivieren, Advocaat-Generaal, in zijn eensluitend advies in openbare zitting gegeven,

Geeft akte aan Mr Raymond Jacques, pleitbezorger, dat hij zich aanstelt voor de Belgische Staat ter vervanging van Meester Dries, overleden;

Ontvangt het beroep, verklaart het gegrond;

Doet het bestreden vonnis te niet in zoverre het geldig verklaart het beslagarrest gelegd ten verzoeken van de Belgische Staat ten laste van appellante bij explosten dd. 22 en 23 februari 1955 in handen van de S.V. Sabam en van de N.V. Antwerpse Filmonderneming, beveelt dat de bedragen door derde beslagenen aan verweerster verschuldigd zullen betaald worden aan aanlegger in korting zijner schuldvordering spruitend uit de drie voormelde aanslagen en appellante veroordeelt tot de twee derden der kosten.

Verklaart de eis ongegrond; wijst de Belgische Staat ervan af.

Verwijst de Belgische Staat in de kosten van beide aanleggen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer — 27 mei 1957.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : MM. Vanparijs en Noest.

Advocaat-Generaal : M. Stevigny.

Advocaten : Mrs Orban, Van Leynsele, Busch en Sneyers.

Eigendomsrecht. — Revindicatie van een onroerend goed. — Verjaring. — De rechtspreuk « error communis jus facit ». — Verkoop door schijnegenaar.

De revindicatie vervalt niet door extinctieve verjaring, daartegen kan wel verkrijgende verjaring worden opgeworpen.

De goede trouw van de kopers, o.m. hun onwetendheid omtrent een vroegere geveinsdheid kan wel eventueel de verkrijgende verjaring laten ontstaan doch verhindert bij ontstentenis hiervan niet de revindicatie.

De rechtspreuk « error communis jus facit » wordt in het Belgisch recht door geen enkele tekst op algemene wijze gehuldigd en is daarenboven in strijd met sommige grondbeginselen van ons burgerlijk recht volgens dewelke o.m. iemand meer recht op een ander kan overdragen dan hij zelf heeft of hebben kan; voormelde rechtspraak schaadt ten-

slotte de rechtszekerheid en de billijkheid meer dan zij dezelve dient.

Op het stuk van de geldigheid van de verkoop door een schijneigenaar, wiens rechten naderhand, ab initio worden te niet gedaan, brengt naar Belgisch recht de onoverwinnelijke dwaling van de koper, niet de geldigheid van de verkoop mede.

De Meirsman t/ Willems en Vaerendonck.

Gezien de stukken, o.m. de uitgifte van het aangevochten vonnis dd. 31 maart 1956;

Overwegende dat het hoofdzakelijk en het incidenteel beroep tegen die beslissing regelmatig zijn naar tijd en vorm;

Overwegende dat geïntimeerden alhoewel uitsluitend in de motivering van hun op 21 januari 1957 betekende besluiten ook incidenteel beroep hebben ingesteld tegen het vonnis dd. 21 januari 1956, waarbij de onderhavige zaken, onderscheidenlijk bij dagvaardingen dd. 9 april en 5 mei 1955 aanhangig gemaakt, samengevoegd werden; dat, waar tegen dat vonnis geen hoofdberoep werd aangetekend dit incidenteel beroep niet ontvankelijk is;

I. Verjaring :

Overwegende dat geïntimeerden, zowel tegen de vordering tot verbreking van de verkoop dd. 18 oktober 1952 als tegen de revindicatie, de verjaring voorzien bij artikel 1304 B.W. opwerpen;

Overwegende dat, zonder na te gaan of de ingestelde vordering tot verbreking van verkoop, zoals zij ingesteld werd, binnen het raam valt van artikel 1304 B.W., de opgeworpen verjaring zeker niet ingetreden is daar de verkoop dagtekent van 1952;

Overwegende dat de revindicatie niet vervalt door extinctieve verjaring; dat ertegen wél verkrijgende verjaring kan opgeworpen, doch dat de daartoe nodige termijn ter zake niet verlopen is, zoals uit voormelde data blijkt (vgl. De Page, VI, n° 139);

Overwegende dat geïntimeerden nog opwerpen tot staving van de verjaring dat de onderwerpelijke vorderingen de eis inhouden tot vernietiging wegens simulatie in twee aankopen en hierbij blijkbaar bedoelen de akten dd. 20 december 1928 en 28 augustus 1934, waarop het eigendomsrecht van Colman Maria — verkoopster in de akte dd. 18 oktober 1952 — gesteund is;

Dat deze laatste eis definitief beslecht werd in een ander geding, dat eindigde met het thans in kracht van gewijsde getreden arrest van dit Hof dd. 26 maart 1955, en niet tot het huidig geschil behoort;

Dat overigens de vordering tot verklaring van simulatie slechts na 30 jaar vervalt en dat sedert 1928 niet eens dergelijke termijn verlopen is (vgl. De Page, II, n° 804, D);

II. Ontvankelijkheid van de vordering tot verbreking.

Overwegende dat de vordering, ingesteld bij dagvaarding dd. 9 april 1955 door De Meirsman Willy, er toe strekt de verkoop dd. 18 oktober 1952, waarbij Colman Maria een onroerend goed aan geïntimeerden verkocht, te doen verbreken, de kopers uit te drijven en hen te veroordelen tot schadevergoeding;

Overwegende dat geïntimeerden voorhouden dat alleen zij als kopers gerechtigd zijn die vernietiging aan te vragen;

Dat dit stelsel gegrond is voor zover dergelijke vordering enkel en alleen steunt op de ontstentenis van eigendomsrecht in hoofde van de verkoper en binnen het raam blijft van artikel 1899 B.W.;

Dat echter ter zake de vordering niet ingesteld wordt tegen de verkoper, maar wél tegen de koper, aan wie de aankoop van het goed van een niet-eigenaar met wetenschap van de ontstentenis van eigendomsrecht in hoofde van hun rechtsvoorganger ten laste gelegd wordt als een onrechtmatige daad, welke aan de oorspronkelijke aanlegger schade veroorzaakte;

Dat aldus de vordering, voor zover zij strekt tot vernietiging van de verkoop en tot schadevergoeding, mitsgaders uitdrijving van de kopers, grondslag vindt in artikel 1382 B.W., zodat dan de vernietiging en de uitdrijving voorkomen als een herstel in specifieke vorm of in natura en de schadevergoeding als een herstel van andere schade (gebruiksderving en dergelijke) door geldelijke schadeloosstelling (vgl. Ronse, Aanspraak op schadeloosstelling, n° 432-433);

Overwegende dat de vordering aldus begrepen voor elke schadelijgende openstaat;

Dat derhalve de vordering ingesteld bij dagvaarding dd. 9 april 1955 ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat deze betwisting overigens geen werkelijk belang meer biedt, vermits bij dit arrest de vordering tot revindicatie wordt ingewilligd en de oorspronkelijke aanlegger nog slechts te subsidiären titel de vernietiging aanvraagt (vgl. besluiten van appellant dd. 19 november 1956);

III. Revindicatie : ontvankelijkheid en bewijs van eigendomsrecht :

Overwegende dat de oorspronkelijke aanlegger bij dagvaarding dd. 5 mei 1955 een vordering inleidde tot revindicatie van het onroerend goed, dat op 18 oktober 1952 door Colman Maria aan geïntimeerden verkocht werd;

Overwegende dat deze terugvordering op een arrest van dit Hof dd. 26 maart 1955 steunt, waarbij o.m. beslist werd dat het perceel grond waarvan het aan geïntimeerden verkochte goed alsdan een gedeelte uitmaakte, in werkelijkheid op 20 december 1928 door Frans De Meirsman was aangekocht geweest en toekwam aan de huwelijksgemeenschap De Meirsman-Heymans, en dat het op 28 augustus 1934 niet vreemd werd aan Colman, doch eigendom gebleven was van voormelde gemeenschap;

Dat de ingeroepen titel tot revindicatie hierin bestaat dat de oorspronkelijke aanlegger, als enige erfgenaam van de echtgenoten De Meirsman-Heymans, eigenaar is van het teruggevorderd goed;

Overwegende dat geïntimeerden — al is hun uiteenzetting daaromtrent enigszins verward — de ontvankelijkheid van deze vordering betwisten en meteen de gegrondheid er van aanvechten, omdat de aanlegger geen titel bezit en geen gevestigd eigendomsrecht in zijnen hoofde bewijst en ook omdat voormeld arrest hun niet tegenstelbaar zou zijn;

Overwegende dat het gebleken is dat appellant, als enig kind, de enige erfgenaam is van zijn ouders, De Meirsman Frans en zijn echtgenote Heymans Elodie, beiden overleden;

Dat geïntimeerden overigens in het huidig geding die toestand uitdrukkelijk erkend hebben en wél in hun dagvaarding dd. 29 december 1955, waar zij De Meirsman Willy oproepen in gedwongen tussenkomst en in vrijwaring « in zijn hoedanigheid van enig recht-hebbende in de nalatenschap van zijn vader Frans De Meirsman en in de huwelijksgemeenschap hebbende bestaan tussen Frans De Meirsman en Elodie Heymans »;

Overwegende dat het perceel en de gebouwen, waar-

van het aan geïntimeerden verkochte goed deel uitmaakte, eigendom gebleven zijn van de ouders van appelland tot aan hun dood, zodat het eigendomsrecht op hun enige erfgenaam overging;

Overwegende immers dat uit de akte van verkoop dd. 18 oktober 1952 — gesloten tussen Colman Maria en geïntimeerden — blijkt dat de verkoopster, Colman M., haar enige titel van eigenares op het verkochte goed haalt uit de akte dd. 28 augustus 1954 verleden vóór notaris E. Verlinden te Sint-Niklaas;

Dat de eerstgenoemde akte tevens uitwijst dat de verkoop dd. 18 oktober 1952 de enige mogelijke eigendomsovergang was op het bewuste goed sedert 18 augustus 1954;

Dat anderzijds het aangehaald arrest beslist heeft dat bij de akte van 1954 geen eigendomsrecht overging op Colman Maria en dat het goed alsdan steeds eigendom was van de gemeenschap, welke tussen de ouders van de huidige appelland bestaan had;

Overwegende dat dit arrest kracht van gewijsde verkregen heeft en overgeschreven werd op het kantoor der hypotheeken te Dendermonde op 26 januari 1956, Boek 1299, n° 15;

Dat het van belang ontbloomt is dat zulks eerst gebeurde na de dagvaardingen, welke het huidig geding inleidden, vermits het bewust arrest reeds van de uitspraak af gezag van gewijsde had en intussen onaanvechtbaar geworden is door gewone middelen;

Overwegende dat geïntimeerden, alhoewel zij geen partij waren in het geding dat bij voormeld arrest beslecht werd, toch gehouden zijn het bestaan van die beslissing te erkennen en derhalve de uitwerkselen, welke zij tussen partijen meebracht, te aanvaarden (vgl. De Page, I, o.m. 118 en 122, III, 970 en volg.; Verbr. 9 maart 1950, Pas. I, 491);

Dat in het huidig geding door appelland geen uitwerkselen van dat arrest tegenover de echtgenoten Willems worden ingeroepen, doch uitsluitend sommige gevolgen van de bij die beslissing voor recht verklaarde ontstentenis van eigendomsverwerving in hoofde van Colman Maria door de akte van 1934, mitsgaders behoud van eigendom in hoofde van de ouders van appelland;

Overwegende dat de overschrijving vóór dat arrest van de verkoopakte, gesloten tussen Colman M. en geïntimeerden, de hierboven omschreven tegenstelbaarheid niet verhindert, vermits die beslissing terugwerkt ten aanzien van de rechten van Colman M. en van de ouders van appelland tot aan de akten van 1929 en 1934 en daardoor de uitwerkselen van het arrest voortaan aan de verkoop van 1952;

Overwegende dat geïntimeerden nog aanvoeren dat zij derden-verzet kunnen aantekenen tegen voormeld arrest;

Dat de loutere mogelijkheid van derden-verzet, waarvan nog niet eens blijkt dat dergelijk verhaal ter zake metterdaad voor geïntimeerden openstaat, de hierboven omschreven tegenstelbaarheid van het arrest niet aantast;

Overwegende dat aldus ook tegenover geïntimeerden vaststaat dat Colman Maria nooit eigenares geweest is van het door appelland teruggevorderd goed; dat zij daarop bij de verkoop dd. 18 oktober 1952, geen eigendomsrecht aan geïntimeerden heeft overgedragen, dat dit goed eigendom bleef van de ouders van appelland tot aan hun dood en dat appelland, als enige erfgenaam van zijn overleden ouders, gerechtigd is in zijn revindicatie;

IV. Titel van geïntimeerden :

Overwegende dat geïntimeerden ten onrechte tegen de revindicatie opwerpen dat zij een wettelijke en geldige titel bezitten welke onaangetast is, met name de verkoopakte dd. 18 oktober 1952;

Dat immers, indien deze akte in de verhoudingen tussen de partijen van de verkoop — Colman Maria en geïntimeerden — vooralsnog onaangetast is, zij evenwel elke waarde mist als titel van eigendom in hoofde van geïntimeerden, vermits Colman Maria geen eigendomsrecht kon overdragen;

Dat daarenboven, waar de aankoop dagtekent van 1952, van verkrijgende verjaring ten bate van de kopers geen spraak zijn kan;

Overwegende dat geïntimeerden vruchteloos aanvoeren dat de terugvordering ijdel is tegenover hen, omdat zij vreemd zijn aan de gesimuleerde rechtshandelingen — hierbij blijkbaar bedoelend de bij arrest dd. 26 maart 1955 geveinsd verklaarde akten van 1928 en 1934;

Dat die omstandigheid inderdaad niet belet dat, wegens de gebleken en vaststaande geveinsdheid, Colman Maria geen eigenares geworden is van het litigieus goed, zodat het niet kon overgaan op geïntimeerden, die van haar kochten, en eigendom bleef van de gemeenschap De Meirsman-Heymans;

Dat de goede trouw van de kopers, o.m. hun onwetendheid over de voorgaande geveinsdheid, wel gebeurlijk de verkrijgende verjaring kon laten ontstaan, doch bij ontstentenis hiervan geen revindicatie verhindert;

Overwegende dat geïntimeerden verder voorhouden dat hun aankoop dd. 18 oktober 1952 een geldige titel van eigendom zou uitmaken, omdat zij daarbij te goeder trouw handelden en het slachtoffer waren van een gemeenschappelijke en onvermijdelijke vergissing alsook omdat zij een rechtshandeling stelden ten bezwarenden titel;

Overwegende dat de rechtspreuk « error communis facit jus », waarvan geïntimeerden aldus blijkbaar de toepassing vorderen, in het Belgisch stelsel door geen enkele tekst op algemene wijze wordt gehuldigd, daarenboven strijdig is met sommige grondbeginselen van ons burgerlijk recht, waarnaar o.m. niemand meer recht op een ander kan overdragen dan hijzelf heeft of hebben kan, en ten slotte de rechtszekerheid en de billijkheid veeleer schaadt dan dient (vgl. Verbr. 7 november 1940, Pas. I, 283; De Page, II, n° 827 bis en I, n° 45);

Overwegende weliswaar dat dit adagium in Frans recht aangewend wordt ten aanzien van de geldigheid van de daden van beschikking gesteld door de schijn-eigenaar, doch dat de toepassing er van — en zulks met meer strengheid in de jongste tijd — ten zeerste beperkt wordt en aan een uiterst critische beoordeling van de feitelijke gegevens wordt onderworpen, o.m. waar als vereiste geldt dat de dwaling « waarlijk onoverwinbaar » zou zijn, zodat de verkrijger van een onroerend goed zich niet mag vergenoegen met de regelmatige overschrijving van de titel van de verkoper, maar daarnaast met zorg moet nagaan in welke voorwaarden zijn rechtsvoorganger het goed verkreeg (vgl. Cass. fr. 10 mei 1949, S., I, 189 met noot Bulté; Seine 22 februari 1951, S., II, 205 met noot Cosmard);

Dat in onderhavige aangelegenheid niet blijkt dat geïntimeerden enigermate de voorwaarden nagingen, waarin Colman Maria, het verkochte goed verworven had; dat, indien zij zulks hadden onderzocht, zij dadelijk gestoten waren op de akte dd. 20 december 1928, waarbij de nog jonge zuster van De Meirsman Frans het goed aankocht;

Dat bij een ernstig onderzoek, gelet op de leeftijd van De Meirman Maria, op de algemeen bekende verdachte verhouding tussen De Meirman Frans en Colman Maria en op de verkoop in 1934 aan deze laatste, argwaan moest ontstaan nopens de waarachtigheid van de eigendomsverkriging in hoofde van Colman Maria;

Overwegende derhalve dat vooreerst, op het stuk van de geldigheid van de verkoop door de schijn-eigenaar waarvan de rechten naderhand ab initio worden tenietgedaan, naar Belgisch recht de onoverwinnelijke dwaling van de koper geen geldigheid van de verkoop meebrengt en dat daarenboven in onderhavig geval zelfs geen bewijs voorligt van een onoverwinnelijke dwaling in hoofde van de kopers, geïntimeerden;

Overwegende dat de omstandigheid dat de huidige appelland, ten einde een lening te kunnen aangaan, van zijn vader verkreeg dat deze een hypothecaire inschrijving liet nemen op een gedeelte van het goed dat Colman Maria aankocht in 1934 en dat deze laatste als eigenares tussenkwam bij het verlijden van de hypotheekakte dd. 16 februari 1952, blijkbaar generlei wijze de verkoop, gedaan op 18 oktober 1952 door Colman Maria van geïntimeerden, heeft beïnvloed;

Dat die omstandigheid evenmin voorkomt als een erkenning van de geldigheid van die verkoop door appelland;

V. Simulatie : bij de verkoop van geïntimeerden :

Overwegende dat de eerste rechter de terugvordering afwees, omdat Colman Maria bij de verkoop dd. 18 oktober 1952 slechts fictief zou tussengekomen zijn als verkoopster, terwijl metterdaad de werkelijke eigenaar, in de persoon van De Meirman Frans, zou opgetreden zijn als verkoper;

Overwegende dat, indien dergelijke simulatie bestaan zou hebben, zij ofwel gebeurde mits akkoord van beide contracterende partijen ofwel eenzijdig was van de zijde van de verkoopster;

Overwegende dat in het eerste geval geïntimeerden, als partij bij de akte van verkoop, het bewijs dienen te leveren van de simulatie overeenkomstig de tweede regel van artikel 1341 B.W. (vgl. De Page, II, complément, n° 629); dat dit bewijs geenszins geleverd wordt;

Overwegende dat, mocht de simulatie slechts eenzijdig bestaan hebben aan de zijde van de verkoopster, dan nog het bewijs daarvan dient geleverd door geïntimeerden, indien men aanneemt dat, ten titel van herstel in natura van de schade ontstaan ingevolge de culpa in contrahendo, de verkoopsovereenkomst kan behouden blijven (vgl. De Page, I, n° 22 en II, n° 2559; Ronse, op cit. n° 434);

Overwegende dat geïntimeerden geenszins het bewijs van deze simulatie aanbrenge;

Overwegende dat zij integendeel na in hun eerste besluiten dd. 28 mei 1955, dergelijke simulatie ingeroepen te hebben, naderhand die houding verzaakten en herhaaldelijk staande hielden dat zij uitsluitend onderhandelden met en uitvoerden tegenover Colman Maria : « zij kochten aan de enige wettige eigenares » (vgl. besluiten dd. 1 juni 1955), zij betaalden zowel het contact gedeelte als de latere afkortingen op de koop-prijs aan Colman Maria tot bij de aanstelling van de sekwester, zij verklaarden « vreemd te zijn aan gelijk welke simulatie door vroegere rechterlijke beslissingen beoogd » (vgl. besluiten dd. 22 februari 1956);

Overwegende dat de vermoedens, door de eerste

rechter ingeroepen als bewijs van de geveinsdheid in de persoon van de verkoper, betrekking hebben op andere handelingen dan de verkoop dd. 18 oktober 1952 ofwel zo vaag en algemeen zijn dat zij de vereiste gewichtigheid en nauwkeurigheid missen;

Dat ten deze dient aangestipt dat niets uitwijst dat bij deze verkoop Colman Maria haar « bemiddeling » verleende « en zulks met de toestemming van Frans De Meirman »;

Dat evenmin iets aanwijst dat Colman Maria de gelden, welke zij van geïntimeerden ten titel van koop-prijs ontving, aanwendde — zelfs gedeeltelijk — tot om het even welk nut of voordeel van De Meirman Frans;

Overwegende dat, indien een considerans van het vonnis dd. 9 juli 1954 van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde — vonnis dat bij arrest van dit Hof dd. 26 maart 1955 werd bevestigd — bij de bespreking van de verkoop van zekere percelen door Colman Maria aanstipt dat haar « tussenkomst louter fictief was », zulks slechts voorkomt als een terloops gedane vermelding, welke niet vereist was tot en los staat van het beschikkende gedeelte van die beslissing;

Dat de beslissing omtrent simulatie in de akte dd. 18 oktober 1952 volledig vreemd was aan het bij voormeld arrest beslecht geschil;

Dat derhalve die vermelding ter zake als zonder belang dient voorbijgegaan;

Overwegende dat dan ook van voormelde simulatie of geveinsdheid in de persoon van de verkoper niets gebleken is;

VI. Gevolgtrekkingen en bijkomende betwistingen :

Overwegende dat uit voorgaande beweegredenen volgt dat geïntimeerden het teruggevorderd goed onder zich hebben zonder geldige titel van eigendom en dat appelland het bewijs geleverd heeft van zijn eigendomsrecht op dat goed;

Overwegende echter dat niet gebleken is dat geïntimeerden, bij of in verband met de aankoop dd. 18 oktober 1952, een onrechtmatige handeling stelden, welke enigerlei schade veroorzaakte aan appelland;

Dat meer bepaald het niet zorgvuldig nagaan van de voorwaarden, waarin Colman Maria het goed verkregen had, geenszins als een dergelijke handeling voorkomt;

Overwegende dat, gelet op voorgaande redengeving, de tegeneis van geïntimeerden ongegrond is;

Overwegende dat, waar aangenomen mag worden dat geïntimeerden te goeder trouw handelden bij de aankoop van het thans teruggevorderd goed en bij het inrichten aldaar van hun verblijf, het passend voorkomt hun een termijn van drie maanden toe te kennen om dit goed ter beschikking te stellen van appelland;

Om die redenen :

Het Hof,

Wijzend op tegenspraak;

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935;

Alle andere of strijdige besluiten als niet gegrond verwerpend;

Ontvangt de beroepen, behalve het incidenteel beroep tegen het vonnis dd. 21 januari 1956;

Verklaart de vorderingen, ingeleid bij dagvaardingen dd. 9 april 1955 en 5 mei 1955, ontvankelijk;

Bevestigt het aangevochten vonnis, waar het de tegeneis van geïntimeerden alsook de vordering tot schadevergoeding vanwege appelland afwees;

Doet het voor het overige teniet, ten deze opnieuw wijzend, zegt voor recht dat De Meirsman Willy eigenaar is van het onroerend goed, dat door Colman Maria aan geïntimeerden verkocht werd bij akte dd. 18 oktober 1952, verleden vóór notaris Louis Van De Perre te Belsele-Waas;

Veroordeelt geïntimeerden om dit goed binnen de drie maanden, nadat het huidige arrest kracht van gewijsde zal verkregen hebben, ter beschikking te stellen van voornoemde eigenaar;

Machtigt appelland, indien geïntimeerden hieraan niet voldoen, om hen uit dit goed bij deurwaarder te doen uitdrijven met alwie en alwat zich er in zou mogen bevinden;

Verwijst de geïntimeerden in de kosten van de twee instanties.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

Kortgeding — 14 februari 1958

Voorzitter : M. F. Kesteloot

Advokaten : M.M. R. Schramme en A. Claes

Voorlopige maatregelen tijdens echtscheidingsprocedure. — Overeenkomst tussen partijen over onderhoudsgeld is niet tegenstrijdig met openbare orde.

Een overeenkomst over het bedrag van het onderhoudsgeld te betalen hangende een procedure in echtscheiding, tussen de betrokken partijen gesloten, is niet nietig voor zover zij niet tegenstrijdig is met de beginselen door de wet dienaangaande bepaald.

Zij is echter evenals het bevelschrift dat het onderhoudsgeld vaststelt, steeds voor herziening vatbaar.

Zo een der partijen beweert de overeenkomst onder dwang aanvaard te hebben, dient zij dit te bewijzen.

Moeraert t/ Verhaegen.

Overwegende verder dat partijen op 28 januari 1958, na de inleidende dagvaarding in kortgeding, een overeenkomst hebben gesloten, waarbij eiseres zich tevreden verklaart met een maandelijks onderhoudsgeld van 3250 fr. door verweerder te betalen, doch waarmee eiseres zelf de maandelijks aflossing van 1038 fr. aan de NV Thuis Best moet betalen;

Overwegende dat deze overeenkomst niet strijdig is met de openbare orde en de goede zeden; dat de wederzijdse verplichting tot onderhoud tussen echtgenoten, het voorwerp kan maken van een overeenkomst in de maat dat zij niet strijdig is met de beginselen door de wet bepaald; dat aldus een overeenkomst, waarbij de echtgenoten hangend een geding tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, het bedrag bepalen van het onderhoudsgeld dat aan de behoeftige echtgenoot moet worden betaald, geldig is, met dien verstande evenwel, dat zij, zoals het vonnis of het bevelschrift dat tot betaling van onderhoudsgeld veroordeelt, voor herziening vatbaar is, zodra de partijen niet meer in dezelfde toestand zijn als deze die bij hun overeenkomst bestond of gekend is (De Page Dr. Civ. Belge, deel I nr 561; Kluyskens B. R. d. VII nr 363; Planiol Droit Civil deel I nr 683);

dat anderzijds niet blijkt dat eiseres de voormelde

overeenkomst heeft gesloten als gevolg van een geheime verstandhouding tussen echtgenoten en om de inschikkelijkheid van de andere partij omtrent haar geding tot scheiding van tafel en bed af te kopen (zie Brussel 20 januari 1956; R.W. 1955 1956 kol. 1337); dat inderdaad aanlegster naast het overeengekomen bedrag van het onderhoudsgeld, van huisvesting en gebruik van alle meubelen in de echtelijke woning niet, en integendeel de kosten van huisvesting van verweerder in Congo alhoewel niet gekend, aanzienlijk kunnen blijken;

Overwegende dat eiseres, weliswaar, beweert dat de voormelde overeenkomst haar opgedrongen werd door verweerder die, misbruik makende van zijn gezag vooraleer naar Congo te vertrekken, als dwangmiddel zou hebben gebruikt dat hij zich zou weten te onttrekken aan alle uitvoering; dat echter deze dwang niet is bewezen en zelf niet alleen onwaarschijnlijk maar nog meer onmogelijk blijkt daar eiseres zich juist door de indiening van haar vraag tot scheiding van tafel en bed, aan het gezag van haar man onttrokken had en geen waarborgen tot uitvoering kon vinden in het feit het bedrag van het haar verschuldigd onderhoudsgeld in een overeenkomst eerder dan door een vonnis of bevelschrift te laten vaststellen;

Overwegende dat, als gevolg van die voormelde overeenkomst tussen partijen gesloten, en waarvan niet wordt beweerd dat zij door verweerder niet wordt uitgevoerd, de vordering van eiseres, in zover zij strekt tot betaling van onderhoudsgeld niet gegrond is;

.....

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

1e Kamer — 29 november 1957.

Voorzitter : M. De Necker.

Rechters : MM. Moerenhout en De Buck.

Eerste Substituut Procureur des Konings : M. Vergote.

Burgerlijke stand. — Geen akte opgemaakt van de geboorte van een kind. — Bevoegdheid van de rechtbank. — Bewijslast.

Krachtens art. 99 B.W. kan bij vonnis alleen een wijziging worden aangebracht aan een opgemaakte akte van de burgerlijke stand. Zulke wijziging wordt verbetering (rectification) genoemd.

Indien verzuimd is een voorgeschreven akte op te maken of de akte nietig is verklaard, is de rechtbank bevoegd een verklarend vonnis te wijzen, waardoor zij zich in de plaats stelt van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte op te maken, welk vonnis nadien in zijn beschikkend gedeelte wordt overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand.

Wanneer verzuimd is een akte op te maken, moet hij, die van de rechtbank het opmaken van een akte vordert, bewijzen :

1. dat geen akte is opgemaakt van een gebeurtenis, die de « status familiae » of de « status civitatis » van een persoon raakt, van welk feit krachtens de wet een akte moet worden opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand;

2. al de feiten, die als grondslag moeten dienen voor het opmaken van de akte en daarvan de bestanddelen vormen.

E. t/ S.

Gezien het hieraangehecht verzoekschrift, aan-

geboden door Meester R. Quintens, pleitbezorger te Kortrijk, namens : N. Albertine, Séraphine, Florentine, huishoudster, gemachtigd en bijgestaan door E. Willem, Albrecht, samen wonende en gehuisvest te A.;

Overwegende dat verzoekster uiteenzet dat zij in 1938 gehuwd was met S. André, Jean, de echtelijke woonst verlaten had en feitelijk gescheiden leefde;

Dat bij vonnis van 3 juli 1942 van de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, de echtscheiding tusschen beide echtgenoten toegelaten werd;

Dat gedurende de feitelijke scheiding waarvan hierboven spraak, zij te H. verbleef en daar op 22 november 1938 het leven schonk aan tweelingen, aan dewelke de voornaam gegeven werd van Johan en van Tony;

Dat geen aangifte werd gedaan op de burgerlijke stand van H., van deze dubbele geboorte, daar Dr I., die aanwezig bij de bevalling, in de mening verkeerde dat de manspersoon, aanwezig bij de geboorte en wonende in hetzelfde huis als de moeder, haar echtgenoot was, hetgeen onjuist was;

Dat, om reden van deze vergissing, de dokter geen aangifte deed en toen verzoekster zich wat later aanbood op het Gemeentehuis, om dit verzuim aan te vullen, de termijn voor aangifte verstreken was, zodat de inschrijving niet meer kon geschieden;

Dat op 12 december 1938, te Kortrijk, Tony, Gerard S. overleden is;

Dat verzoekster, aangemaand werd door de Gemeentedienst van de burgerlijke stand en politie — dat zij zich diende te wenden tot de heer Procureur des Konings te Kortrijk, om het nodige te doen;

Dat zij zich richtte tot het bureel voor kosteloze rechtspleging, dewelke haar een advocaat aanduidde, aan wie zij de stukken die zij bezat overhandigde;

Dat deze advocaat — wiens naam zij zich niet herinnert — de zaak onbehandeld liet;

Dat tengevolge van bijzondere omstandigheden, zij nagelaten heeft te zorgen dat van dit kind, St Johan, de geboorteakte, bij vonnis, opgesteld weze en overgeschreven weze in de registers van de burgerlijke stand van H.;

Overwegende dat luidens art. 99 B.W.B. alleenlijk bij vonnis een wijziging kan gebracht worden aan een voltrokken akte van de burgerlijke stand, dit is, eens dat de akte getekend werd;

Dat zulke wijziging een verbetering (rectification) wordt genoemd;

Overwegende dat in geval van afwezigheid van een akte die had moeten opgesteld te worden, hetzij de akte verzuimd werd, hetzij de akte nietig werd verklaard, de rechtbanken bevoegd zijn om een verklarend vonnis te vellen, waardoor zij zich in de plaats stellen van de Officier van de burgerlijke stand, om de akte op te maken, vonnis dat nadien in de boeken van de burgerlijke stand, in zijn beschikking gedeelte, wordt overgeschreven; (De Page : Dr. Civ. T.I, bl. 410; Beltjens : Encycl. Dr. Civ. T.I, bl. 94 en 95);

Overwegende dat in geval van verzuim in het opmaken van een akte, diegene van de rechtbank het opstellen van een akte vordert, het bewijs zal moeten leveren : 1. dat geen akte werd opgesteld van een gebeurtenis rakend de « status familiae » of de « status civitatis » van een persoon, waarvan wettelijk een akte moest worden opgesteld door de officier van de burgerlijke stand;

2. van al de feiten die als grondslag moeten dienen voor het opmaken van de akte en de bestanddelen ervan vormen; (De Page : Dr. Civ. T.I, bl. 411; Planiol et Ripert : Dr. Civ. T.I, 233);

Overwegende dat het opmaken van een ontbrekende akte van de burgerlijke stand, kan gevorderd worden

door de belanghebbende partijen in de akte en het Openbaar Ministerie, alsook, uitzonderlijk derden, wiens belangen gekrenkt worden door de bestaande wan-toestand; (De Page : Dr. Civ. T.I, bl. 415; Planiol et Ripert : Dr. Civ. T.I, 224; Kluyskens : Burg. Recht, T.VII; Personen- en Familierecht, bl. 140);

Overwegende dat ter zake, verzoekster, als zijnde de moeder er belang bij heeft dat de geboorte van haar kind vastgesteld weze bij een akte van de burgerlijke stand;

Dat inderdaad een zedelijk belang volstaat; (Verbr. 29 jan. 1926, Pas, 1926,I,bl.198);

Dat verzoekster gemachtigd wordt en bijgestaan wordt door haar huidige echtgenoot, E. Willem;

Overwegende echter dat de ouderlijke macht op het kind uitgeoefend wordt door de wettige vader, zijnde S. André-Jean, vroeger echtgenoot van verzoekster, van wie zij echtgescheiden is;

Dat verzoekster niet bewijst dat de echtscheiding in haar voordeel toegestaan werd en dat haar de bewaking over het kind werd toevertrouwd;

Overwegende dat de voornamen van een wettig kind gegeven worden door de vader, die, gedurende het huwelijk alleen de ouderlijke macht uitoefent; (art. 373 B.W.B.) en in de eerste plaats met de aangifte belast wordt (De Page : Dr. Civ. T.I, bl. 273);

Overwegende dat derhalve, S. André-Jean, wettige vader, noodzakelijk in zake moet geroepen worden, opdat de proceduur in zijn aanwezigheid voortgezet worde;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Gehoord de heer H. Vergote, Eerste-Substituut-Procureur des Konings, in zijn advies en op het verslag van de Heer Voorzitter :

Beveelt aan verzoekster de wettige vader van het kind, waarvoor het opmaken van een verzuimde geboorteakte gevorderd wordt, in zake te roepen;

Kosten voorbehouden.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

1e Kamer. — 11 juni 1957.

Voorzitter : M. L. Maes.

Rechters : MM. Elewaut en Belpaire.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs Maillet en De Schrijver.

Verkoop van vlas op monster. — Door koper beweerde minderwaardigheid van de waar. — Betekenis van expertise.

Wanneer in zake verkoop van vlas op monster, de koper de minderwaardigheid van de waar beweert, moet die kritiek geacht worden te bedoelen, dat de minderwaardigheid in alle opzichten bestaat.

De expertise kan in principe alleen een controle van gemaakte kritieken zijn en niet een advies, waarvan het uiten van kritieken zou afhangen.

Vanherbruggen t/ Pauwels.

Overwegende dat de vordering tot de betaling strekt van 60.803 fr. als prijs van vlas « machine Brisé », welke eiser aan verweerder verkocht volgens monster; Overwegende dat verweerder beweert dat de waar

niet conform is, en dat hij de aanstelling vordert van een deskundige met opdracht te zeggen of het geleverde vlas al dan niet aan de hoedanigheid van het monster beantwoordt;

Overwegende dat eiser zich ten onrechte hiertegen verzet, onder voorwendsel dat de goederen aanvaard werden bij gebrek aan protest bij hun afhalen door de zorgen van verweerder;

Overwegende inderdaad dat verweerder beweert dat de geleverde balen uiterlijk conform bleken en dat hij slechts bij het openen van gezegde balen heeft kunnen vaststellen dat het volgens hem niet conforme vlas onder vlas van betere hoedanigheid verscholen was geworden;

Overwegende dat eiser even ten onrechte staande houdt dat de aanvraag tot deskundig onderzoek laat-tijdig voorkomt;

dat verweerder onmiddellijk tegen de volgens hem defecte kwaliteit van de waar heeft geprotesteerd;

Overwegende dat eiser op die reclamatie heeft ge-reageerd niet om te beweren dat die reclamatie laat-tijdig was, doch alleen om staande te houden dat de waar door het feit van de afhaling aanvaard was ge-worden — hetgeen in onderhavig geval niet aan te nemen is om de reeds aangehaalde redenen;

Overwegende dat eiser in de derde plaats voorhoudt dat het gevraagde deskundig onderzoek niet ontvan-kelijk zou zijn bij gebrek aan voldoende bepaling van de kritieken van verweerder;

doch overwegende dat, in zake van verkoop op mon-ster, van vlas, wanneer de hoedanigheid van de waar als minderwaardig door de koper wordt aangeklaagd, die kritiek moet geacht worden te bedoelen dat de minderwaardigheid alle opzichten betreft;

Overwegende dat verweerder de rechtspraak aan-haalt luidens dewelke er geen aanleiding bestaat tot het aanstellen van een deskundige, wanneer een partij die aanstelling vraagt niet om het advies van de des-kundige te kennen nopens positief beweerde kritieken, doch wel om zijn advies te kennen nopens de kwestie te weten of de verzoeker enige kritiek zou kunnen uitoefenen;

dat de expertise inderdaad, in principe, alleen een controle van gestelde kritieken kan zijn, en geen raadpleging waarvan het uiten van kritieken zou afhangen;

Overwegende dat verweerder in onderhavig geval stellig de degelijkheid van de waar betwist en geenszins op het advies van een deskundige wacht om stelling te nemen;

Overwegende dat de deskundige zal pogen de par-tijen te verzoenen, luidens de hem hierna gegeven opdracht;

dat indien het hem voordelig zou blijken dat de waar zonder uitstel terug verkocht wordt, hij zal dienen te trachten de partijen akkoord te stellen nopens de verwezenlijking van die verkoop;

Om deze redenen,

de Rechtbank makende melding dat artikelen 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 nageleefd werden, Verklaart de vordering ontvankelijk en vooraleer ten gronde recht te doen, stelt aan als deskundige dhr M. Jespers, G. Callierlaan 14, te Gent, met opdracht de partijen te aanhoren in hun voordrachten en vorderin-gen, de litigieuze waar te onderzoeken, de partijen zo mogelijk te verzoenen, zoniet in een met redenen omkleed en onder eed bevestigd verslag zijn advies te uiten nopens de volgende vragen:

1. of de waar en het monster die hem door ver-weerder zullen voorgelegd worden wel diegene zijn welke door eiser werden geleverd;

2. of de hoedanigheid van de litigieuze waar al dan niet overeenstemt met de bedongen kwaliteit;

3. voor zover de deskundige de waar niet conform zou bevinden en voor zover verweerder een wedereis op grond van de « actio quanti minoris » zou beogen: welke de werkelijke waarde was van de litigieuze waar in begin april 1957;

4. welke thans de prijs is van de beloofde waar;

Om na het neerleggen van het deskundig verslag door de partijen verder geconcludeerd en gepleit te worden als naar recht;

Verzendt de zaak naar de algemeene rol.

Kosten voorbrhouden.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

4e kanton. — 20 november 1957.

Rechter: M. Struyf.

Advocaten: Mrs. Den Haerynck en Buysse.

Rechterlijke bevoegdheid. — Vereisten voor de alge-mene bevoegdheid van de vrederechter.

Voor de algemene bevoegdheid van de vrederechter is vereist dat de waarde van de vordering 10.000 fr. niet overtreft (artikel 2 wet op de bevoegdheid).

Bij het ontbreken van wettelijke gronden van schatting is de eiser verplicht het geschil te be-groten (artikel 33 van dezelfde wet).

Het is vaste rechtspraak, dat voor het bepalen van de bevoegdheid de schatting van de vordering door de eiser niet beslissend is en alleen de werke-lijke waarde van de vordering in aanmerking komt.

Vermeiren t/ Wwe Vermeiren en Dillis.

Aangezien de eis ingesteld tegen verweester tot doel heeft:

1) verweester zich te horen zeggen voor recht dat zij zonder recht noch titel een huurovereenkomst heeft afgesloten met derden;

2) derhalve de door haar afgesloten huurovereen-komst nietig te verklaren, met de verplichting het kwestige goed ter vrije beschikking van aanleggers te stellen uiterlijk tegen 1-6-57, minstens het zelf alsdan te betrekken en bij gebreke hiervan aanleg-gers van nu af te machtigen in de toekomst vrijelijk te verhuren;

3) verweester te horen veroordelen om aan aan-leggers terug te betalen de door haar tot heden ge- inde huurgelden;

Aangezien verweester Onze bevoegdheid opwerpt;

Aangezien ten deze het hier niet gaat om een geschil terzake van landpacht en huishuur gelijk be-doeld in artikel 3, 1° der wet van 25 maart 1876 over de bevoegdheid gewijzigd door het K.B. van 13 januari 1935 en 30 maart 1936, maar wel om een geschil ter zake het recht om een bepaald goed te verhuren en meer bepaald en gelijk dit woordelijk in de be-sluiten van aanleggers te lezen is « om een betwisting van een onderhandse akte nopens het recht van ver-huring van verweester en in zover zij huurgelden ontving tot op heden of kan ontvangen »;

Aangezien overigens aanleggers niet beweren dat de eis onder de bijzondere bevoegdheid van de Vrede-rechter zou vallen;

Aangezien aanleggers een beroep doen op Onze algemene bevoegdheid;

Aangezien evenwel daartoe vereist is dat de waarde van de vordering 10.000 fr. niet overtreft (artikel 2 zelfde wet gewijzigd door de wet van 20 maart 1948);

Aangezien bij gebrek aan wettelijke gronden van schatting, aanlegger gehouden is het geschil te begroten (artikel 33 zelfde wet);

Aangezien het vast recht is dat voor het bepalen van de bevoegdheid de schatting van de eis door de aanleggende partij niet beslissend is en de werkelijke waarde van de vordering alleen aan de orde komt (Repert. Prat. Dr. Belge V° Compétence en matière civile et commerciale nr 1284);

Aangezien ten deze aanlegger in het exploit van rechtsingang gezegde vordering op meer dan 2.000 fr. in elk zijner delen geschat heeft; dat blijkens zijn besluiten deze waarde « slechts 2000 fr. is » dus geen 1000 fr.;

Aangezien verweerder deze schatting betwist met te zeggen dat het geschil de som van 10.000 fr. overtreft;

Aangezien Wij deze laatste mening delen;

Aangezien immers de de partijen verdeeldhoudende vraag is of verweerder die op 10 augustus 1892 geboren is al dan niet het recht heeft om een aanleggers ten dele in naakte eigendom toebehorend huis gelegen aan de Lindenstraat, nr 38 te Burcht, groot 345,15 m², sinds 15 september 1956 te verhuren en te blijven verhuren, hetgeen impliceert van de sinds laatstgenoemde datum vervallen en nog te vervallen huurgelden te genieten, welk recht, gelet op de ouderdom van verweerder en de normale toepasselijke huurwaarde van soortgelijke huizen te Burcht een waarde van 10.000 fr moet overtreffen; dit bedrag vertegenwoordigt ten slotte slechts een zeer minderwaardig huurgeld voor een huurtijd van amper drie jaar, waarvan het vierde reeds op datum van het inleidend exploit vervallen was;

Aangezien Wij ons dan ook onbevoegd moeten verklaren om van de eis tegen verweerder te kennen;

Aangezien de eis tegen verweerder tot gemeen verklaring van het vonnis tegen verweerder strekt en slechts bij wege van gevolg tot zijn uitdrijving;

Om deze redenen :

Recht doende op tegenspraak tegen verweerder;

Verlenen verstek tegen verweerder;

Verklaren Ons onbevoegd om de eis tegen verweerder te weerhouden.

Verlaten aanleggers om zich in rechten te voorzien gelijk met hun zal behoren;

Verklaren dit vonnis gemeen aan verweerder;

Verwijzen aanleggers in de gedingskosten.

POLITIERECHTER TE PEER

5 juli 1955

Rechter : M. Roelandts.

Advocaten : Mrs. Koninckx en Rombauts.

Wegverkeer. — Betekenis van de woorden « hen moet laten voorgaan » in art. 17 lid 1, Algemeen Verkeersreglement. — Begrip « rijbewegingen ». — Betekenis van het doen werken van de rechter richtingsaanwijzer.

De woorden « moet hen laten voorgaan » in art. 17, lid 1 Algemeen Verkeersreglement betekenen : « door geen manoeuvre verhinderen dat een ander weggebruiker zijn weg kan voortzetten ». De manoeuvre en rijbewegingen, waarvan in art. 17 voor-

noemd sprake is, zijn alle bewegingen die een weggebruiker uitvoert en die van aard zijn om het normale verkeer te snijden.

Als « rijbeweging » moet worden beschouwd het feit, dat een voertuig eerst naar links afzet om dan rechts een zijweg in de slaan.

Het doen werken door een autobestuurder van zijn rechter richtingaanwijzer is een teken, hetwelk beduidt dat die weggebruiker rechts gaat afslaan, met dien verstande dat hij de manoeuvre zo kort mogelijk en met matige snelheid zal dienen uit te voeren. Het feit links af te slaan na de rechter richtingaanwijzer te hebben doen werken moet dienvolgens de volgende weggebruiker geheel in de war brengen, zodat de gehele aansprakelijkheid ten laste van de onvoorzichtige vooroprijdende bestuurder moet vallen.

O.M. t/ Loos en Vandormael

Overwegende dat in art. 17 van het Verkeersreglement de woorden « hen moet laten voorgaan » betekenen « door geen manoeuvre verhinderen dat een ander weggebruiker zijn weg kan voortzetten »; dat de manoeuvre en rijbewegingen, waarvan sprake in art. 17 voornoemd, alle bewegingen zijn die een weggebruiker uitvoert en die van aard zijn om het normale verkeer te snijden;

Dat het stoppen van eerste betichte, zonder ernstige redenen en gedeeltelijk over de helft van de rijbaan in zijn richting, wel degelijk de volgende en voorranghebbende weggebruiker verhinderd heeft zijn weg voort te zetten en van aard was om het normale verkeer te snijden en derhalve een manoeuvre uitmaakt; dat bovendien « le mot manoeuvre désigne aussi bien le fait de modifier la direction de son véhicule d'un seul trait, sans en interrompre la marche, qu'une suite de mouvements entrecoupés d'un (zoals in casu) ou de plusieurs arrêts » (Cas. 24-4-1950, Pas. 1950-I-579 en 21-5-1951, Pas. 1951-I-630);

Dat bovendien als een « rijbeweging » dien aangezien te worden het feit dat een voertuig ... eerst naar links afzet om dan rechts een zijweg in te slaan, (Cas. 24-4-1950, R.G.A.R. 1951, Nr 4857); dat zulks in casu ook het geval was, met deze verzwarende omstandigheid dat eerste betichte daarbij nog stopte, — toen hij zich gedeeltelijk over de helft der rijbaan bevond —, dan wanneer hij normaal de volgende weggebruiker — tweede betichte — welke voorrang had, moest zien naderen en laten doorgaan;

Overwegende dat het feit sub litt. b) als niet bewezen voorkomt; dat integendeel, volgens eerste betichte, hij van « op een 75-tal meter » zijn rechterrichtingsaanwijzer had doen werken; dat zulk teken betekent dat die weggebruiker rechts gaat afslaan, met dien verstande dat hij de manoeuvre zo kort mogelijk en met matige snelheid zal dienen uit te voeren;

Dat, dienvolgens, het feit links te gaan na zijn rechterrichtingsaanwijzer te hebben doen werken, theoretisch de volgende weggebruiker gans moet in de war brengen en bijgevolg de gehele aansprakelijkheid ten laste van de onvoorzichtige vooroprijdende bestuurder zal vallen; dat in casu weliswaar, tweede betichte zelf beweert dat eerste betichte geen richtingsaanwijzer heeft doen werken; dat derhalve het niet mogelijk is dat de vooruitzichten van tweede betichte zouden in de war gebracht geweest zijn door een teken, dat, volgens hem, niet gegeven werd;

Overwegende, verder, dat de feiten sub. litt. c) en d)

ten laste gelegd van eerste betichte op hem niet toepasselijk zijn; dat immers de term «stilstaan» in casu niet past, daar «l'immobilisation d'un véhicule qui n'est pas motivée par un chargement ou un déchargement est dénommée «stationnement». Le stationnement peut notamment être de durée courte» (Outers en Petit : «Le Code de la Circulation routière expliqué» blz. 100);

Overwegende anderzijds dat tweede betichte beweert geen stoplicht van het voertuig van eerste betichte te hebben gezien, dan wanneer dit naar alle waarschijnlijkheid normaal zal hebben gefunctioneerd; dat hij evenwel heeft opgemerkt dat eerste betichte op zeker ogenblik vertraagde, en dat hij derhalve ook diende voorzichtig te zijn;

Dat uit dit alles blijkt dat tweede betichte verstrooid en alleszins onvoorzichtig heeft gereden, door zijn snelheid niet te regelen zoals in casu vereist was, zodat hij eveneens niet heeft kunnen stoppen; dat, dienvolgens, zijn aansprakelijkheid in dit ongeval op één/vierde mag geschat worden;

.....

BIBLIOGRAPHIE

Verbond der Belgische Advocaten. — Vade-Mecum. —
Brussel, Larcier, 1958. — 362 p.

De nieuwe uitgave van het Vade mecum, gepubliceerd door het Verbond der Belgische Advocaten is verschenen.

Het vorig jaar hebben al de leden van de balie zich rekenschap kunnen geven van het buitengewoon nut dat zij kunnen putten uit het gebruik van dit werk, dat alle hoegenaamde inlichtingen bevat betreffende de leden der balie, de avoués, de notarissen en de deurwaarders, alsook aangaande menigvuldige gerechtelijke diensten.

Het Verbond der Belgische Advocaten heeft aan zijn leden een bijzonder grote dienst bewezen door deze uitgave, die reeds onmisbaar is geworden.

Les Codes Larcier en cinq Tomes, publiés sous la direction de J. Guissart et J. Closon, avec la collaboration de Ch. Goossens et P. Schetter. — Brussel, Maison F. Larcier. — 1958.

Voor elk van de vijf delen der bekende Codes Larcier is thans het supplement 1957 verschenen, waarin de wettelijke teksten bijgewerkt zijn geworden tot op 1 januari 1958.

Deze zo praktische uitgave is thans volledig op de hoogte van de meest recente wetgeving en de regelmatigheid en de spoed, waarmede deze complementen verschijnen geven er een bijzondere waarde aan.

Dr. Dolgopol : La responsabilidad en el derecho aeronautico, Buenos Aires, 1957, 37 pag.

In dit boekje geeft de Argentijnse advocaat Dr. Dolgopol een uitstekend overzicht van de aansprakelijkheid van de luchtvervoerder, zoals deze in de Argentijnse Luchtvaart-Code van 1954 is neergelegd.

In het algemeen heeft men daarin de regels van het

internationale Verdrag van Warschau van 1929 betreffende de aansprakelijkheid van de luchtvervoerder gevolgd, welk verdrag ook door Argentinië is geratificeerd.

Er zijn echter enkele afwijkingen. Zo zegt schrijver bij het opeenvolgend vervoer, geregeld in art. 145, dat de Code de moderne theorie van één enkel juridisch contract aanhangt; dit vormt een tegenstelling met art. 30 lid 1 en lid 2 van het Verdrag van Warschau. Daarin wordt in lid 1 n.l. bepaald dat iedere vervoerder geacht wordt een der partijen te zijn, die de vervoerovereenkomst hebben gesloten, voor zover die overeenkomst betrekking heeft op het deel van het vervoer, dat onder zijn toezicht is bewerkstelligd. Het tweede lid voorziet echter in het geval dat de eerste vervoerder bij uitdrukkelijk beding de aansprakelijkheid voor de gehele reis op zich heeft genomen, hetgeen in Argentinië derhalve regel is.

Ook de tijdslimieten, waarbinnen acties moeten worden ondernomen zijn soms verschillende. Zo bedraagt bij vertraging volgens het verdrag van Warschau de termijn voor het instellen van een vordering 14 dagen, de termijn in de Argentijnse Code 10 dagen, het instellen van een vordering bij schade aan handbagage en goederen volgens V.v.W. 3 resp. 7 dagen, in Argentinië 3 resp. 10 dagen. Deze afwijkingen komen mij onodig en verwarringwekkend voor.

Verder heeft men in de Code uitdrukkelijk het gratisvervoer geregeld (art. 156).

Vermeldenswaard is het feit dat men tevens de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door botsing van luchtvaartuigen in de Code heeft opgenomen. In het internationale recht tracht men dit onderwerp in een apart verdrag te regelen.

Het is jammer dat schrijver in het geheel niet het Haagse Protocol betreffende het Verdrag van Warschau noemt, dat in 1955 tijdens de Diplomatieke Conferentie is tot stand gekomen.

Opmerkelijk is de bepaling in art. 148 van de Code welke een averij-grosse-regeling voor het luchtvervoer geeft. Het zou te ver voeren om hier nader op in te gaan.

Ook de regeling van het Verdrag van Rome betreffende de aansprakelijkheid van de exploitant voor schade aan derden op de grond vindt men in de Argentijnse Code evenals strafrechtelijke bepalingen. Deze omvatten enerzijds bepalingen welke jurisdictie zal gelden wanneer een strafbaar feit aan boord van een luchtvaartuig wordt gepleegd, anderzijds bepalingen voor de gevallen dat een luchtvaartuig bepaalde overtredingen begaat.

Schrijver verklaart zich verder een voorstander van speciale rechtbanken voor luchtvaartzaken.

De beschouwingen van schrijver zijn zeker de moeite waard, daar Argentinië eerst sedert 1954 een eigen luchtvaartwetgeving kent, zodat er nog weinig over geschreven is. Dat hierop in overzichtelijke vorm de aandacht is gevestigd mag zeker als een aanwinst worden beschouwd.

I. H. Ph. de Rode-Verschoor

VLAAMSE JURISTEN,
ABONNEERT U OP
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Algemene vergadering te Namen : 26 april 1958

Nadat de eerste algemene vergadering van het Verbond te Turnhout plaats had op 12 oktober 1957, werd de tweede algemene vergadering gehouden te Namen op 26 april 1958.

Vóór de aanvang van de vergadering werd door de Voorzitter van het Verbond, Mr R. Janne, omringd door de leden van het Bureau en de aanwezigen, een bloemenhulde gebracht aan de Naamse confraters die tijdens de eerste en tweede Wereldoorlog, hun leven voor het Vaderland hebben geofferd.

De vergadering zelf wordt gehouden in de assisenzaal en wordt om 14.40 u. door de Voorzitter voor geopend verklaard. Het bestuur is bijna voltallig aanwezig.

Onder de aanwezige leden worden o.m. opgemerkt : Mr Biltris, Stafhouder van de Balie te Antwerpen, Mr A. De Riemaecker, Stafhouder van de Balie te Oudenaarde, Mr Ancot, Oud-Stafhouder van de Balie te Brugge, Mr Colmant, Oud-Stafhouder van de Balie te Mons.

De Voorzitter, Mr R. Janne, verleent achtereenvolgens het woord aan de Stafhouder van de Balie te Namen, Mr L. Mosseray, om de Rouwhulde uit te spreken aan Stafhouder Mr Bribosia; aan Stafhouder Mr R. Ancot, om hulde te brengen aan Mr Victor Sabbe, Stafhouder van de Balie te Brugge; en aan Stafhouder Mr Colmant, voor de hulde aan Mr De Backer, Stafhouder van de Balie te Mons.

De familieleden van Stafhouder Mr. Bribosia wonden in grote getale de Rouwhulde bij.

De Voorzitter nodigt de vergadering uit, rechtstaande, een minuut stilte te bewaren ter nagedachtenis van de overledenen aan wie hulde werd gebracht.

Na een korte schorsing, wordt door de Voorzitter van het Verbond het woord verleend aan Mr Mosseray, Stafhouder van de Balie te Namen, die het Verbond dankt voor de neerlegging van de bloemen aan het glasraam, ingezet ter herinnering aan de confraters die tijdens de eerste en tweede Wereldoorlog hun leven voor het Vaderland veil hadden. Tevens verwelkomt hij de aanwezigen in Namen.

De Voorzitter dankt de Balie te Namen, en inzonderheid haar Stafhouder, wegens de gastvrijheid die wordt verleend. Hij herinnert eraan, dat het Verbond reeds vijfmaal in algemene vergadering te Namen bijeenkwam en dat de Naamse Balie reeds vijf onderzitters aan het Verbond bezorgde. Tevens deelde hij mede, dat de volgende algemene eindejaarsvergadering in 1959 te Namen zal plaats vinden.

Na deze korte inleiding verleent de Voorzitter onmiddellijk het woord aan Mr. Taquet, die zijn verslag over de Arbeidsgerechten uitbrengt.

Onze lezers kennen dit verslag in grote lijnen, door het Verslag dat in het R.W. verscheen over de vergadering van de Algemene Raad onlangs te Luik gehouden.

Het verslag zelf geeft aanleiding tot een korte bespreking, waaraan wordt deelgenomen door Mr Grimbomont van de Balie te Neufchateau, Mr Gielen van de Balie te Leuven, Mr Marissiaux van de Balie te Luik. Na dit debat bleek ten slotte dat al de aanwezigen het met het verslag van Mr Taquet eens waren.

Met algemene stemmen, bij handopheffing uitgebracht, wordt het verslag aangenomen.

De Voorzitter deelt mede, dat het niet alleen aan de Minister van Justitie zal worden ter kennis gebracht, maar eveneens aan de Pers. Hij dankt niet alleen Mr Taquet, maar ook de Commissie, en inzonderheid de Voorzitter ervan, Stafhouder Mr R. Ancot, die het verslag heeft voorbereid en gedurende vier jaar zich over het probleem heeft gebogen.

Hierop wordt door Stafhouder Mr Ancot om het woord verzocht, die inzonderheid hulde brengt aan Mr Brasseur en aan Mr Taquet, voor het werk dat zij in de schoot van de Commissie hebben geleverd. Hij vestigt de aandacht van de vergadering op een probleem dat maar even in het verslag van Mr Taquet werd aangeraakt, maar hetwelk de volle aandacht van de Balie verdient, nl. dat van de organisatorische inrichting van de talrijke Administratieve Commissies die in het land bestaan, onder de Raad van State.

De Voorzitter verleent daarop het woord aan Mr Arnold Bayart, van de Balie te Brussel, die verslag uitbrengt over het probleem van de Europese Balie.

Met eenparigheid van stemmen wordt de motie door Mr A. Bayart ontworpen goedgekeurd.

Ze luidt als volgt :

« Het Verbond der Belgische Advocaten brengt de » wens uit de bepalingen van artikel 17 der protocollen » betreffende het statuut van het Hof van Justitie, » gevoegd bij de verdragen tot oprichting van de » Europese Economische Gemeenschap en van de » Economische Gemeenschap voor Atoomenergie van » 25 maart 1957, welke de vertegenwoordiging en de » bijstand der partijen vóór het Hof van Justitie » regelen, ongewijzigd te zien handhaven.

» Meer bijzonder acht het de oprichting ongelegen » van een Europese Balie, waarvan slechts gespeciali- » seerde of als dusdanig beschouwde advocaten lid » zouden zijn, die het monopolie zouden hebben van de » vertegenwoordiging en de bijstand der partijen vóór » het Hof van Justitie.

» Het is van oordeel dat dergelijk monopolie zou » indruisen tegen het beginsel der gelijkheid tussen » advocaten, waaraan de balies traditioneel gehecht » zijn. »

Op het aandringen van Mr Jean Eeckhout beslist het Bureel dat het deze aangelegenheid bijzonder zal in het oog houden.

Vooraleer de vergadering voor geheven te verklaren, deelt de Voorzitter aan de aanwezigen mede, dat in mei a.s. er een voetbal- en een tenniswedstrijd, door het Verbond ingericht, zullen plaats vinden.

Op 31 mei 1958 zal de welsprekendheidsprijskamp van het Verbond worden gehouden. Acht Vlaamse en acht Franssprekende confraters zullen mededingen. De Vlaamse Jury staat onder het voorzitterschap van Stafhouder Mr René Victor, terwijl de andere onder voorzitterschap van Stafhouder Mr Fincoeur werd geplaatst.

De algemene eindejaarsvergadering zal op 14 en 15 juni a.s. plaats vinden te Brussel.

De algemene vergadering heeft plaats, zoals gebruikelijk, in het Gerechtsgebouw, terwijl het banket 's avonds zal gehouden worden in het Paviljoen van Congo. 's Anderendaags is er een ontvangst voorzien in het Paviljoen van de Nijverheid voor Opschik en Fantasieartikelen.

De eerstvolgende gewone algemene vergadering zal plaats hebben te Mechelen op 20 september a.s. Aldaar zal de studie voor de hervorming van de procedure worden aangevangen.

De Voorzitter deelt eveneens mede, dat verschillende confraters zich hebben verontschuldigd, deze algemene vergadering niet te kunnen bijwonen, inzonderheid

Stafhouder Dr Van Pé, Oud-Stafhouder Mr Ch. Boelens, Oud-Stafhouder Mr Baeté, Mr Roger Van Roye, Oud-Voorzitter van het Verbond, Minister Mundeleer, Oud-Stafhouder Mr Fincoeur, Oud-Stafhouder Mr Coeckelbergh, Oud-Stafhouder Mr Gobbe, Oud-Minister Rey, Oud-Stafhouder Mr Collignon, Oud-Stafhouder Mr Mussche en vele anderen. De Voorzitter stelt voor aan Mr Roger Van Overmeire, die het slachtoffer werd van een zeer zwaar verkeersongeval, een telegram te sturen om hem een spoedig en algeheel herstel toe te wensen.

Op zijn verzoek wordt aan Mr Gielen van de Balie te Leuven, het woord verleend, die twee punten wenst aan te stippen, eerst en vooral de taal van de aanplakbiljetten, en ten tweede de fiscaliteit.

Zoals eenieder het had opgemerkt, waren er verschillende storende taalfouten in het Nederlands aanplakbiljet geslopen.

De Voorzitter belooft aan de algemene vergadering dat schikkingen zullen getroffen worden, om de herhaling hiervan in de toekomst te vermijden.

De fiscale moeilijkheden door Mr Gielen bedoeld, hebben uitsluitend betrekking op de forfaitaire bepaling van de verplaatsings- en representatiekosten.

Op verzoek van de Voorzitter, brengt Mr N. Biltris, Stafhouder van de Balie te Antwerpen, hierover nadere toelichting uit, en toont aan welke de huidige stand van het probleem is.

De confraters die in verband met de verplaatsings- en representatiekosten moeilijkheden hebben, behoren zich tot hun Stafhouder te wenden, ten einde om diens bescherming in deze aangelegenheid te verzoeken.

Er werd inderdaad noch door de Overheden van de Balie, noch door het Verbond, enige overeenkomst desbetreffende met het Beheer der Belastingen getroffen.

Voordat de vergadering door de Voorzitter van het Verbond voor gegeven wordt verklaard, herinnert de Stafhouder van de Balie te Namen eraan, dat de aanwezigen verwacht worden door het College van Burgemeester en Schepenen der stad Namen, in het Hotel Ste Croix.

De ontvangst die aan het Verbond aldaar te beurt viel was bijzonder hartelijk en gemoedelijk.

Nadat de Voorzitter de dank van de algemene vergadering had uitgebracht voor de ontvangst door het stadsbestuur van Namen, verwelkomt de Burgemeester, Oud-Stafhouder Mr Huart, de aanwezigen.

Met rechtmatige trots wees de Burgemeester erop dat sinds de helft van vorige eeuw, Namen steeds een advocaat als Burgemeester aan haar hoofd heeft gehad.

E. O.

Rouwhulde

aan Mr **Victor Sabbe**, stafhouder van de Balie te Brugge, gebracht door Stafhouder Mr R. Ancot op de algemene vergadering van het Verbond der Belgische Advocaten te Namen op 26 april 1958.

Helemaal onverwachts, op een onbehaaglijke wintermorgen van februari, verbreidde zich in het Paleis te Brugge, de droeve mare dat de stafhouder in functie, Mr Victor Sabbe, in de loop van de nacht schielijk overleden was. Hij behoorde tot de vijftigjarigen en het is in volle levenskracht en levensvreugde dat de dood hem onverbiddeijk heeft gemaaid.

Sedert hij in 1929 bij de Brugse Balie zijn inschrijving nam had de professionele loopbaan van Victor Sabbe omzeggens geen schaduw gekend. Stralend van gezond-

heid en met een heerlijk optimisme, stapte hij het leven tegemoet. En het leven bleek hem in één adem naar de verzadiging van zijn verlangens te willen voeren. In weinige jaren kende hij het succes en mocht hij de vroege vruchten plukken van zijn inspanning. Want het geheim van zijn rijzende voorspoed lag in de harde arbeidsdiscipline die hij zichzelf wist op te leggen en zonder dewelke het in het beroep van advocaat niet mogelijk is de goede wind in het zeil te houden. Dezelfde toewijding betuigde hij op de andere gebieden waartoe zijn bedrijvigheid zich uitstrekte: de kunsten en letteren, voornamelijk de muziek, waarvoor hij een voorliefde koesterde en dan de kunst om te besturen, die in zijn geest niet alléén de letterlijke maar ook de werkelijke omschrijving van de «politiek» was gebleven.

Moelijkheden werden hem nochtans niet gespaard. Meermaals benaderde hij slechts het land zijner dromen om het vóór zich op de wijze van een luchtspiegeling te zien verzwinden. Doch hij kende geen verbittering, en spijs alles was hij steeds zichzelf getrouw en bleef hij roeien tegen wind en regen, als de veerman van Verhaeren,

«gardant tout de même, pour Dieu sait quand le roseau vert entre ses dents.»

Een plechtige rouwhulde bracht aan zijn zo veelzijdige activiteiten het verdiende getuigenis. In het midden van het Verbond der Belgische Advocaten behoort het vooral aan zijn beroepsbedrijvigheid te herinneren. Het is alsof wij hem nog dagelijks zagen en hoorden, zo plots is zijn heengaan geweest. Klein van gestalte, maar breed geschouderd, verscheen hij aan de balie als een borstbeeld, maar een borstbeeld dat leven was en niet alleen de rechtbank toesprak, maar waarin alles, de heldere glans van de blik, de lichte rimpeling op het voorhoofd, het wijde gebaar der in de toga soms verstrikte armen, en vooral de klare, duidelijke en hamerende stem, waarin alles sprak van het geding en de aan zijn zorgen toevertrouwde belangen, met een uiteenzettingstalent, een werkelijkheidszin, een overtuigingskracht die het geschil van zijn ontstaan af tot in zijn ontwikkeling en zijn voorgehouden oplossing deden herleven. Zijn taal was zuiver, sierlijk en rijk. En zelfs wanneer men wat sceptisch kon staan tegenover een soms te gewaagde stelling, of als men moeilijk een glimlach kon bedwingen, omwille van een al te retorische beweging, steeds was men onweerstaanbaar geboeid en als het ware verleid door de wondere keus der woorden en de zachte golfslag der spraak. Was hij niet de kleinzoon van Julius Sabbe en de neef van Maurits Sabbe, twee namen van betekenis in de letterkundige ontplooiing van West-Vlaanderen, en voornamelijk het Brugse, in de negentiende en twintigste eeuw?

Van dat Brugge, waar een wereldtraditie verscholen ligt, had Victor Sabbe de oude geest, de verfijnde kunstzin, de verwelkte schoonheid en de nooit ontmoedigde trouw tot eigen gaven verwerkt. Dit zo innemend kader, met zijn volk van simpele mensen, zijn «mei van vroomheid» zoals Maurits Sabbe het zo schoon genoemd heeft, zijn Begijnhof dat op de «filosoof van het Sashuis» de schaduw van eeuwenoude bomen vallen laat, heeft voorzeker op de geest en het gemoed van Victor Sabbe een stempel van evenwichtig denken en voelen gedrukt. En het leven der balie, het dagelijks aanvoelen van 's mensen noden en driften, de ononderbroken betrachtting van recht en billijkheid, die als een genezende hand over de gemeenschap moet waken, zal wel in hem die natuurlijke en erfelijke ingeborenheid dag op dag hebben verfijnd tot hij geworden is een advocaat, in de volle en edele zin, die in weerwil van de stalen wet van

deze moderne tijd, ons beroep tot een waarborg maakt voor de blijvende waarden van alle tijden.

In dit teken zullen wij zijn herinnering bewaren.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 maart - 31 maart 1958)

I. Staats- en Administratief Recht.

1. *Landsverdediging*. — Ingevolge de wet van 4 februari 1958 (S. 1 maart 1958, 1392) wordt kosteloze geneeskundige en pharmaceutische verzorging aan houders van de vuurkaart verstrekt.

2. *Landbouw*. — Bij K.B. van 26 februari 1958 (S. 1 maart 1958, 1397) wordt een tijdelijke toelage toegekend aan de melkveehouders die hun door tuberculose aangetaste dieren laten slachten.

3. *Landbouw*. — Het K.B. van 27 februari 1958 (S. 2 maart 1958, 1419) wijziget het K.B. van 31 maart 1954 betreffende de handel in koemelk.

4. *Zeewezen*. — *Personeel*. — Het K.B. van 28 februari 1958 (S. 2 maart 1958, 1424) wijziget het Regentsbesluit van 15 april 1947 tot vaststelling van het bezoldigingsstelsel van het bijzonder personeel van het loodswezen bij het bestuur van het zeewezen.

5. *Zeevaartonderwijs*. — Bij K.B. van 7 februari 1958 (S. 3-4 maart 1958, 1458) wordt te Antwerpen, te Oostende en te Heist een zeevaartschool ingericht. Deze instellingen hangen af van het bestuur van het Zeewezen.

6. *Landsverdediging*. — Het K.B. van 26 februari 1958 (S. 5 maart 1958, 1486) wijziget het K.B. van 9 april 1952 houdende geldelijk statuut van het weddetrekkend personeel der Krijgsmacht.

7. *Landsverdediging*. — Het K.B. van 26 februari 1958 (S. 5 maart 1958, 1487) wijziget het K.B. van 9 april 1952 houdende geldelijk statuut van het weddetrekkend personeel der rijkswacht.

8. *Landsverdediging*. — Bij K.B. van 26 februari 1958 (S. 5 maart 1958, 1489) wordt een forfaitaire vergoeding toegekend aan de leden van het personeel der Rijkswacht beneden de rang van officier die tot de bijzondere opsporingsbrigade en tot de gerechtelijke detachementen bij de Krijgsauditoraten behoren.

9. *Onderwijs*. — Het K.B. van 27 november 1957 (S. 6 maart 1958, 1533) regelt voor de periode van 1 september 1954 tot 31 juli 1955 de toekenning van toelagen aan erkende normaalscholen.

10. *Vleeskeuring*. — Bij K.B. van 28 februari 1958 (S. 6 maart 1958, 1534) wordt een bezoldiging aan de vleeskeurders wegens de medewerking die zij verlenen voor de controle van de overdrachtstaksen, toegekend.

11. *Vleeskeuring*. — Het M.B. van 1 maart 1958 (S. 6 maart 1958, 1535) stelt de betalingsmodaliteiten

vast van de bezoldiging toegekend aan de vleeskeurders.

12. *Burgerlijke oorlogsslachtoffers*. — De wet van 3 februari 1958 (S. 7 maart 1958, 1568) wijziget art. 2 der gecoördineerde wetten op het herstel te verlenen aan de burgerlijke oorlogsslachtoffers.

13. *Nationaal Werk voor Kinderwelzijn*. — Het K.B. van 31 december 1957 (S. 7 maart 1958, 1569) stelt het beloop der Rijksbijdragen vast voor het jaar 1957 in de werkingskosten van de door het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn beheerde of erkende kolonies en van de toelagen voor vacantiehuizen en kolonies, dagkuren, moederhuizen, dag- en nachtkinderbewaarplaatsen.

14. *Onderwijs*. — Het K.B. van 30 januari 1958 (S. 7 maart 1958, 1573) wijziget het K.B. van 1 juli 1957 houdende algemeen reglement van de studiën in het secundair technisch onderwijs.

15. *Regie der luchtwegen*. — Het K.B. van 3 januari 1958 (S. 7 maart 1958, 1581) bepaalt de vergoedingen voor het dragen van dienstkleeding door de leden van het personeel der regie van luchtwegen.

17. *Financiën*. — Het K.B. van 6 maart 1958 (S. 9 maart 1958, 1644) wijziget het K.B. van 24 januari 1958 waarbij de overeenkomst Belgisch Congo-Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling van 27 november 1957 betreffende de lening van 40 miljoen dollar wordt goedgekeurd en waarbij de Staat een betaling der intresten bij de terugbetaling van de obligaties van de lening waarborgt.

18. *Financiën*. — Bij K.B. van 3 maart 1958 (S. 9 maart 1958, 1645) wordt de grens der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet verhoogd.

19. *Ministerie van Economische Zaken*. — Bij K.B. van 26 februari 1958, 1646) wordt het organiek kader van het Ministerie van Economische Zaken gewijzigd.

20. *Electriciteit* — *Verbod van gebruik van bepaalde motoren*. — Bij K.B. van 14 februari 1958 (S. 10-11 maart 1958, 1666) wordt het gebruik van bepaalde elektrische motoren die radio-electrische storingen verwekken, verboden.

21. *Openbare Werken*. — *Schelde-oeververbinding*. — Bij K.B. van 25 februari 1958 (S. 10-11 maart 1958, 1669) wordt een commissie ingesteld belast met de studie van het probleem betreffende het bouwen van een tweede Scheldeoeververbinding te Antwerpen.

22. *Lening*. — *Ministerie van Koloniën*. — Bij K.B. van 6 maart 1958 (S. 12 maart 1958, 1697) wordt het nominaal bedrag van de lening « Koloniale schuld 5,5 % 1958-1964 » gebracht van 1,5 milliard frank op 2 milliard frank.

23. *Ministerie van Economische Zaken*. — Bij K.B. van 27 februari 1958 (S. 12 maart 1958, 1703) wordt het tijdelijk kader van het Ministerie van Economische Zaken voor het jaar 1957 vastgesteld.

24. *Landbouw*. — Het K.B. van 20 december 1957 (S. 14 maart 1958, 1754) wijziget het Regentsbesluit van 22 september 1947 betreffende de toelagen voor de verbetering van het varkensras.

25. *Visserij*. — Bij K.B. van 1 maart 1958 (S. 14 maart 1958, 1755) wordt financiële hulp toegestaan ten einde de verbetering van de inrichtingen en van het materiaal aan boord van Belgische vissersvaartuigen aan te moedigen.

26. *Visserij*. — Het K.B. van 1 maart 1958 (S. 14 maart 1958, 1756) regelt het toekennen van subsidies tot aanmoediging van opzoekingen in verband met de visserijtechniek.

27. *Visserij*. — Het K.B. van 1 maart 1958 (S. 14 maart 1958, 1756) regelt de toekenning van premieën om het boekhouden door de reders ter visserij aan te moedigen.

28. *Landbouw*. — Het M.B. van 18 februari 1958 (S. 14 maart 1958, 1737) wijzigt dit van 1 januari 1958, houdende vaststelling van het bedrag der premieën toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

29. *Zeevisserij*. — Het K.B. van 1 maart 1958 (S. 14 maart 1958, 1758) regelt de toekenning van premieën ten voordele van de aanmonstering van scheepsjongens voor de zeevisserij.

30. *Financiën — Lening*. — Bij K.B. van 3 maart 1958 (S. 114 maart 1958, 1762) wordt de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom er toe gemachtigd onder staatswaarborg een lening aan te gaan van 400 miljoen frank.

31. *Landsverdediging*. — De wet van 1 maart 1958 (S. 15 maart 1958, 1789) bepaalt het statuut der beroeps- en reserveofficieren. Deze wet omvat 100 artikelen.

32. *Schouwspelzalen*. — Bij K.B. van 11 maart 1958 (S. 15 maart 1958, 1806) wordt het K.B. van 10 april 1954 houdende vaststelling van de schalen voor de bijzondere graden bij het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand gewijzigd.

33. *Ministerie van Economische Zaken*. — Bij K.B. van 1 maart 1958 (S. 15 maart 1958, 1806) wordt het K.B. van 10 april 1954 houdende vaststelling van de schalen voor de bijzondere graden bij het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand gewijzigd.

34. *Ministerie van Verkeerswezen*. — Bij K.B. van 17 februari 1958 (S. 15 maart 1958, 1807) wordt het K.B. van 27 januari 1954 tot vaststelling van de schalen verbonden aan de bijzondere graden bij het Ministerie van Verkeerswezen gewijzigd.

35. *Internationale Overeenkomst*. — In het Staatsblad van 17-18 maart 1958 (1879) verscheen de verbeterde tekst van de administratieve schikking dd. 20 oktober 1950 inzake toepassingsregeling van het verdrag tussen België en Italië, betreffende de sociale verzekeringen.

36. *Economische Zaken — Statistiek der voortbrenging*. — Het K.B. van 17 februari 1958 (S. 17-18 maart 1958, 1886) vult het K.B. aan van 24 mei 1954 houdende samenschakeling en wijziging der besluiten betreffende de jaarlijkse statistiek der voortbrenging in de nijverheid.

37. *Economische Zaken — Statistiek der voortbrenging*. — Het M.B. van 12 februari 1958 (S. 17-18

maart 1958, 1887) wijzigt het M.B. van 7 maart 1951 dat statistieken van de activiteit en van de voortbrenging der cokesfabrieken, der fabrieken van steenkoolbriketten, der ijzer- en staalvoortbrengende nijverheid der non-ferrometalen, der steengroeven en aanverwante nijverheden voorschrijft.

38. *Financiën*. — Bij de wet van 11 maart 1958 (S. 19 maart 1958, 1924) wordt aan de Minister van Landsverdediging, van Landbouw, van Verkeerswezen, van Openbare Werken, van Openbaar Onderwijs en van Volksgezondheid, machtiging verleend tot regularisatie, verhoging en vermindering van sommige voor het dienstjaar 1957 uitgetrokken kredieten.

Bij dezelfde wet worden bijkredieten voor de uitgaven met betrekking tot 1956 en de vorige dienstjaren toegekend.

39. *Onderwijs*. — Bij K.B. van 4 oktober 1957 (S. 19 maart 1958, 1999) wordt het inschrijvingsgeld voor de leerlingen van de Rijksinrichtingen voor Kunst- en onderwijs vastgesteld.

40. *Onderwijs*. — De wet van 3 maart 1958 (S. 21 maart 1958, 2052), wijzigt artikel 2 van de gecoördineerde wetten op het lager onderwijs.

41. *Economische Zaken*. — Bij M.B. van 17 maart 1958 (S. 22 maart 1958, 2088) wordt het opmaken van zekere bescheiden door de tarwe-handelaars en door de nijverheidsmaalders voorgeschreven.

42. *Middenstand — Oprichting van een ambachtsregister*. — Bij de wet van 28 februari 1958 (S. 24-25 maart 1958, 2148) wordt het ambachtsregister opgericht.

In de zin dezer wet is ambachtsman, hij die gewoonlijk zij het als bijberoep krachtens een contract van verhuring van diensten een hoofdzakelijk met de handen verrichte arbeid levert voor zover daarmede geen levering van waren gepaard gaat.

Niemand mag een ambacht uitoefenen indien hij niet om inschrijving in het ambachtsregister heeft verzocht.

Bij het bestuur van iedere gemeente wordt een ambachtsregister gehouden, waarvan een K.B. het model bepaalt.

Bij overlijden van de ambachtsman moet het collegé van Burgemeester en Schepenen ambtshalve de inschrijving doorhalen.

De Minister van Middenstand houdt te Brussel een centraal ambachtsregister waarin alle inschrijvingen worden verzameld.

Het gemeentebestuur verricht de aangevraagde inschrijvingen, wijzigingen of doorhalingen. Behoudens in het geval dat één der door de wet vereiste vermeldingen verzuimd wordt, kan het zulks niet weigeren.

Eenieder mag kosteloos inzage nemen van de gemeentelijke ambachtsregisters.

De Minister van Middenstand levert een uittreksel van de inschrijving af aan iedereen die zulks schriftelijk vraagt.

Overtradingen op de wet worden zowel met politiestraffen als met correctionele straffen beteugeld.

Diegenen die bij de in werkingtreding van de wet een ambacht uitoefenen en verlangen dit bedrijf voort te zetten, moeten zich in het gemeenteregister hunner woonplaats laten inschrijven binnen de 6 maanden na de bekendmaking der wet in het Staatsblad.

Wanneer de ambachtsman zijn woonplaats naar een

andere gemeente overbrengt, moet hij zijn inschrijving binnen 30 dagen aanvragen bij het gemeentebestuur in zijn nieuwe woonplaats en zijn vorige inschrijving laten doorhalen.

43. *Landbouw*. — Het M.B. van 15 februari 1958 (S. 24-25 maart 1958, 2152) stelt het bedrag vast der premieën toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

44. *Openbaar Onderwijs*. — Het K.B. van 30 december 1957 (S. 24-25 maart 1958, 2155) wijzigt het K.B. van 30 april 1957 tot vaststelling van de schalen verbonden aan de bijzondere graden bij het hoofdbestuur van het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

45. *Ministerie van Openbaar Onderwijs*. — Het K.B. van 30 december 1957 (S. 24-25 maart 1958, 2156) stelt de schalen vast voor de bijzondere graden aan de middelbare scholen, koninklijke lycea en athenea.

46. *Onderwijs*. — Bij K.B. van 30 december 1957 (S. 24-25 maart 1958, 2157) worden sommige graden aan de middelbare scholen, lycea en athenea door andere vervangen.

47. *Onderwijs*. — Bij K.B. van 30 december 1957 (S. 24-25 maart 1958, 2157) worden sommige graden bij de inrichtingen voor normaal onderwijs en bij de internaten voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben door andere vervangen.

48. *Onderwijs*. — Het K.B. van 30 december 1957 (S. 24-25 maart 1958, 2158) stelt de schalen verbonden aan de bijzondere graden bij de inrichtingen voor normaal onderwijs en bij de internaten voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben, vast.

49. *Rijksuniversiteiten*. — De wet van 3 maart 1958 (S. 26 maart 1958, 2188) wijzigt, wat de kosten, gelden en retributies betreft, sommige bepalingen van de wet van 28 april 1953 betreffende de inrichting van het hoger onderwijs in de Rijksuniversiteiten.

50. *Universiteiten*. — De wet van 3 maart 1958 (S. 26 maart 1958, 2189) wijzigt wat de gelijkwaardigheid van de universitaire titels aangaat de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma der universitaire examens gecoördineerd op 31 december 1949.

51. *Verkeerswezen*. — *Aanplakken en reclame maken*. — Het K.B. van 26 maart 1958 (S. 29 maart 1958, 2340) wijzigt het K.B. van 20 december 1956 waarbij regelen worden gesteld op het aanplakken en reclame maken in zekere landschappen en langs de toeristische verkeerswegen.

52. *Onderwijs*. — Krachtens de wet van 15 maart 1958 (S. 30-31 maart 1958, 2372) kunnen de houders van een wetenschappelijk diploma van dokter in de genees-, heel- en verloskunde, van doctoren in de veeartsenijkunde, van licentiaat in de tandheelkunde of van apotheker uitgereikt door één van de vier Belgische universiteiten mits bepaalde voorwaarden hetzelfde wettelijk diploma verkrijgen.

53. *Financiën*. — Bij de wet van 30 maart 1958 (S. 30-31 maart 1958, 2371) worden nieuwe voorlopige kredieten komende in mindering van de begroting voor het dienstjaar 1958 geopend.

54. *Nationaal Werk voor Oudstrijders*. — Bij K.B. van 18 maart 1958 (S. 26 maart 1958, 2193) worden de wetbepalingen betreffende het Nationaal Werk voor Oudstrijders en Oorlogsslachtoffers in overeenstemming gebracht met de wet van 16 maart 1954 en gecoördineerd.

55. *Nationaal Werk voor Oudstrijders*. — Bij K.B. van 18 maart 1958 (S. 26 maart 1958, 2201) wordt het statuut van het Nationaal Werk voor Oudstrijders en Oorlogsslachtoffers vastgesteld.

56. *Wereldtentoonstelling*. — *Vreemdelingen*. — De wet van 13 maart 1958 (S. 27 maart 1958, 2228) richt tijdens de Algemene Wereldtentoonstelling te Brussel de controle in op de vreemdelingen die door tussenkomst van de V.Z.W.D. « Vereniging tot bevordering van het logies met het oog op de Algemene Wereldtentoonstelling te Brussel 1958 (Logexpo) » worden geherbergd.

57. *Vreemdelingen*. — *Verblijfsbelasting*. — De wet van 14 maart 1958 (S. 27 maart 1958, 2230) wijzigt de wetten betreffende de verblijfbelasting voor vreemdelingen gecoördineerd op 12 oktober 1953 en gewijzigd bij de wet van 4 juli 1956.

58. *Financiën*. — De wet van 15 maart 1958 (S. 28 maart 1958, 2261) stelt de begroting vast van het Ministerie van Landsverdediging voor het dienstjaar 1958.

59. *Landsverdediging*. — Het K.B. van 25 maart 1958 (S. 28 maart 1958, 2281) wijzigt het K.B. van 9 april 1952 houdende geldelijk statuut van het weddetrekend personeel der krijgsmacht.

60. *Landbouw*. — Het M.B. van 1 maart 1958 (S. 28 maart 1958, 2286) stelt het bedrag vast der premieën toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

61. *Onderwijs*. — Bij K.B. van 12 december 1957 (S. 28 maart 1958, 2290) wordt bij de faculteit van Letteren en Wijsbegeerte der Rijksuniversiteit te Gent een instituut voor Oosterse, Oosteuropese en Afrikaanse Taalkunde en Geschiedenis opgericht.

62. *Universiteiten*. — Het K.B. van 11 februari 1958 (S. 28 maart 1958, 2293) wijzigt de Franse tekst van de op 31 december 1949 gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitatitire examens wat betreft het programma van de examens voor de graden van candidaat en van licentiaat in de Letteren en Wijsbegeerten.

63. *Onderwijs*. — Het K.B. van 28 december 1957 (S. 28 maart 1958, 2294) stelt het organiek reglement van de verbeteringsraad voor het technisch onderwijs vast.

64. *Verkeerswezen*. — *Bezoldigd Vervoer van personen met automobielen*. — Bij K.B. van 18 maart 1958 (S. 28 maart 1958, 2296) wordt het Regentsbesluit van 22 mei 1947 en het daarbij behorende algemeen reglement houdende vaststelling van de technische eisen, waaraan moet worden voldaan door de automobielen dienende tot het vervoer van personen met automobielen met ten minste 9 plaatsen en de automobielen dienende tot het vervoer van zaken, gewijzigd en van toepassing op de voertuigen voor onbezoldigd personenvervoer.

65. *Kieswet.* — De wet van 17 maart 1958 (S. 29 maart 1958, 2322) voert belangrijke wijzigingen in de kieswetgeving in.

66. *Kieswet.* — Het K.B. van 24 maart 1958 (S. 29 maart 1958, 2327) voorziet een aanpassing van de bij de titels I en II van het kieswetboek gestelde data en tijdbestekken voor het aanvullen van de kiezerslijsten met een 2e, een 3e en een 4e gedeelte.

II. Rechterlijke inrichting.

67. *Gerechtigd Verlof.* — Bij de wet van 10 februari 1958 (S. 14 maart 1958, 1749) wordt artikel 216 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting gewijzigd.

Ingevolge de nieuwe wet hebben de Rechtbanken van Eerste Aanleg, de Hoven van Beroep en het Hof van Cassatie elk jaar twee maanden verlof, van 1 juli tot 1 september met dien verstande dat het onderzoek en het vonnissen van criminele, correctionele en politiezaken erdoor niet mogen verhinderd, vertraagd of onderbroken worden.

III. Strafrecht en Strafvordering.

68. *Militair strafrecht.* — De wet van 27 februari 1958 (S. 29 maart 1958, 2319) wijzigt de wet van 27 mei 1870, houdende het wetboek van militair strafrecht alsmede de wet van 15 juni 1899 inhoudende titel I van het wetboek van strafrechtspleging voor het leger.

IV. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon.

69. *Kinderbijslag voor loonarbeiders.* — Bij K.B. van 19 februari 1958, (S. 5 maart 1958, 1482) wordt de kinderbijslag voor loonarbeiders verhoogd.

70. *Gezinsverlofgeld.* — Bij K.B. van 26 februari 1958 (S. 5 maart 1958, 1482) wordt het gezinsverlofgeld voor 1958, toekomende aan loonarbeiders, bepaald.

71. *Rust- en overlevingspensioenen.* — Het K.B. van 5 maart 1958 (S. 9 maart 1958, 1640) stelt de toepassingsmodaliteiten vast der bepalingen van art. 29 der wet van 12 juli 1957 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor bedienden.

72. *Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.* — Het K.B. van 7 maart 1958 (S. 21 maart 1958, 2059) wijzigt het Regentsbesluit van 26 mei 1945 betreffende de inrichting van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid.

73. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Bij M.B. van 3 maart 1958 (S. 26 maart 1958, 2191) wordt het M.B. van 20 september 1956 tot vaststelling van de modaliteiten en voorwaarden der erkenning van kinesitherapeuten door het Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit, gewijzigd.

74. *Arbeidsbescherming.* — Het K.B. van 21 maart 1958 (S. 30-31 maart 1958, 2376) wijzigt titel 5 van het algemeen reglement van de arbeidsbescherming.

75. *Rustpensioenen van sommige beampten.* — Bij de wet van 20 maart 1958 (S. 29 maart 1958, 2316) wordt een cumulatie van pensioenen en wedden voorzien terwijl voor verschillende ambten een regeling in zake rustpensioenen wordt getroffen.

76. *Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.* — Het K.B. van 12 maart 1958 (S. 17-18 maart, 1877) wijzigt het Regentsbesluit van 26 mei 1945 betreffende de inrichting van de Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

V. Fiscaal Recht.

77. *Met het zegel gelijkgestelde taxes.* — Het K.B. van 5 maart 1958 (S. 8 maart 1958, 1610) wijzigt het wetboek en de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taxes.

78. *Invoerrechten.* — Het M.B. van 28 maart 1958 (S. 30-31 maart 1958, 2375) regelt de vrijstellingen in zake invoerrechten.

H. Boonen

MEDEDELINGEN

BRUSSELS STUDENTENGENOOTSCHAP « GEEN TAAL, GEEN VRIJHEID »

Het Rechtsgenootschap van de Vrije Universiteit Brussel verleent een studiebeurs aan een retorikaleerling(e) van één der Nederlandstalige Athenea, Lycea of andere officiële school in België. De wedstrijd tot het bekomen van deze beurs bestaat uit een verhandeling over een onderwerp van algemene ontwikkeling. De laureaat bekommt gratis een inschrijving aan de Vrije Universiteit Brussel, eerste kandidatuur tot de rechten, Nederlandstalige afdeling, alsook de cursussen, uitgegeven door het Brussels Studentengenootschap

Deze wedstrijd gaat door op dinsdag, 6 mei a.s. Samenkomst te 9.30 u. stipt op het Sekretariaat van de Fakulteit van Rechtsgeleerdheid, Franklin Rooseveltlaan, 50, Brussel.

Alle inschrijvingen dienen vóór 5 mei te worden overgemaakt aan het Rechtsgenootschap, Franklin Rooseveltlaan, 50, te Brussel.

Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel

Onderstaand schrijven werd door het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel op 12 april 1958 toegezonden aan de Heer Minister van Koloniën.

* * *

Heer Minister,

Het zal u niet onbekend zijn dat, in een zeer nabije toekomst, in de vervanging zal dienen voorzien te worden van de direkteurs van twee belangrijke instellingen die van het Departement van Koloniën afhangen.

Het gaat hier in het eerste geval om het Koninklijk Museum van Belgisch Kongo te Tervuren, alwaar een plaats van directeur vakant is, sedert het overlijden van professor F.M. Olbrechts.

In het tweede geval gaat het om het direkteurschap van het Universitair Instituut voor Overzeese Gebieden, waar directeur N. Laude, op het einde van dit academisch jaar, de leeftijdsgrens zal bereikt hebben.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel is zich ervan bewust de tolk te zijn van de ganse Vlaamse gemeenschap zo het aandringt op een strikte toepassing van de taalwet bij de benoeming van de twee nieuwe instellingshoofden.

Overeenkomstig de taalwet in bestuurszaken moeten aan de leiding van deze twee instellingen, beide gelegen

in Nederlandstalige arrondissementen, nl. Leuven en Antwerpen, Nederlandssprekende direktors staan.

Als Nederlandssprekend kan niet beschouwd worden een Franssprekende die in staat is enkele woorden te uiten in de voertaal van de streek, doch enkel en alleen iemand die de Nederlandse taal volledig beheerst, d.w.z. in alle omstandigheden kan spreken en schrijven, zonder op zijn medewerkers beroep te moeten doen.

Alleen door de benoeming van een Nederlandssprekende kan voldaan worden aan de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken.

Artikel 9, par. 1 van de taalwet in bestuurszaken bepaalt inderdaad dat een ambt of betrekking in de Vlaamse taalstreek slechts kan bekleed worden door ambtenaren en beambten die met het Nederlands vertrouwd zijn.

Verder wordt in par. 7 van hetzelfde artikel bepaald dat de kandidaten die wegens het bezit van een officieel diploma van een toelatingsexamen ontslagen zijn, een aan het betrachte ambt of bediening aangepast examen van taalkundige bekwaamheid moeten ondergaan.

De ervaring heeft geleerd dat de door de benoemende overheid opgerichte examencommissies doorgaans geen waarborgen van objectiviteit bieden.

Derhalve eist het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel, dat een commissie ad hoc, afhangende van het Vast Wervingssekretariaat, het taalexamen van de te benoemen direktors van het Koninklijk Museum van Tervuren en van het Universitair Instituut voor Overzeese Gebieden zou afnemen.

Het bestuur van het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel zou het op prijs stellen het standpunt van de heer Minister van Koloniën terzake te vernemen.

Namens het dagelijks bestuur

Aanvaard, Heer Minister, de verzekering van onze gevoelens van hoogachting.

Lic. F. DENIS,
Algemeen Sekretaris.

Dr. F. BOVE,
Algemeen Voorzitter.

Aan de Heer Minister van Koloniën,
Koningsplein, 7, Brussel.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie : n° 3 - maart 1958 :

Wetgeving.

Tijdschrift voor Gemeenterecht : 4° afl. - april 1958 :

Archief-gemeente. — Bezoldigingen. — Ontvangers (gewestelijke). — Polders.

Tijdschrift voor Strafrecht : afl. 1 - deel LXVII :

Dr. C. Bronkhorst, De strijd om de doodstraf in Engeland. — Mr K. De Vries, De boete in de Hollandse stadsrechten uit de voor-bourgondische tijd. — Dr L. M. Rollin Couquerque, Rijks- en Landswetgeving.

Nederlands Juristenblad : afl. 17 - 26 april 1958 :

Mr Philine R. Lachman, Overtreding van buitenlandse deviezenbepalingen. — Mr A. F. Schepel, De wijze

van stemmen in de Staten-Generaal. — Mr G. Somer, Enkele opmerkingen n.a.v. de artikelen 3.4.1.2 lid 3 en 5.6.10 van het ontwerp B.W. — Mr W. M. Th. Adriaansens, Degradatie van de Nieuw Guinea Politie-rechter.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie : n° 4535 - 26 april 1958 :

Y. D. C. van Duyn, Herkapitalisatie (1). — Mr C. H. Beekhuis, Ad artikel 1 letter A, wet van 7 juli 1955, St. 390.

Journal des Tribunaux : n° 4191 - 27 april 1958 :

Jean Canivet, La deuxième réforme de l'adoption. — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer : n° 94 - 15 avril 1958 :

Léon Goffin, Des pouvoirs de l'administration sur la liberté individuelle. — Jurisprudence.

Annales de Droit et de Sciences Politiques : n° 1 - 1958 :

M. Alex Weill, L'influence du Droit comparé sur le Droit civil français contemporain. — M. Jean Hemard, Le statut du représentant de commerce en droit français. — M. Louis Delvaux, Le contrôle de la Cour de Justice de la Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier sur les faits et circonstances économiques.

Recueil de Jurisprudence du Droit administratif et du conseil d'état : n° 1 - 1e trim. 1958 :

A. Buttgenbach et J. Dembour, Nature du lieu juridique unissant les administrations publiques à leurs agents. — F. Behets Wydemans, Le contentieux des pensions.

Le mouvement communal : n° 317 - avril 1958 :

Me H. Pary, L'autonomie communale. — G. Viseur, Charleroi vous invite. — L. Garré, Le classement des archives suivant leur objet.

Recueil Dalloz : 15° cahier - 23 avril 1958 :

Mme H. Sinay, La résurgence des arrêts de règlement.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD